Kuzey Kıbrıs'ta Ailelerin Yaşlı Bakımı ile ilgili Tercihleri ve Sorunları

Anket Araştırması Raporu

Ağustos, 2020

YAŞLI HAKLARI VE RUH SAĞLIĞI DERNEĞİ
Levent Apartmanları, Cemal Togan Sok. Daire 1, Blok 7, Gazimağusa
Tel: 0533-8574392, 0533-8646143,
E-mail: yaslihaklari.ruhsagligi@gmail.com, info@yaslihaklariveruhsagligi.org
Web: http://yaslihaklariveruhsagligi.org

1.Giriş

Devlet Planlama Örgütü'nün 2017 yılı projeksiyonları, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan 60 yaş ve üstü nüfusun yaklaşık %13'e ulaştığı, yani ülke nüfusunun çok yaşlandığına işaret etmektedir.

Yaşlı Hakları ve Ruh Sağlığı Derneği'nin Mart 2019'da yapmış olduğu araştırma ise, Kuzey Kıbrıs'ta yaşlı nüfusu hızla artarken, yaşlı bakımı alanında bu konuda son kırk yıldır yeterli yatırım yapılmadığı ve ileriye dönük proje geliştirilmediği görülmüştür. Buna ek olarak, yaşlı bakımevlerini düzenleyen yasanın halen çıkarılmamış olmasından dolayı bakımevlerinin kuruluş, işleyiş ve denetlemeleri konularında da büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrıca sağlıklı yaşlıların kalabilecekleri rezidanslar, veya huzurevi binaları halen mevcut değildir.

Kuzey Kıbrıs'ta bakıma muhtaç yaşlılar için iki devlet ve beş özel sektör olmak üzere sadece yedi tane yaşlı bakımevi mevcuttur. Bu bakımevlerinin bakabildiği toplam yaşlı sayısı ise 175 kişi civarındadır. Nüfusu 300.000 civarında olan Kuzey Kıbrıs'ta sadece 175 yaşlıya uzun süreli, kurumsal bakım sağlanabilmesi, bu sektörün gerek devlet gerekse özel sektör tarafından büyük ölçüde ihmal edildiğini ortaya koymaktadır.

Bugün Kuzey Kıbrıs'ta orta ve yüksek gelir gurubundaki yaşlılar, kendi evlerinde yabancı uyruklu bakıcılar tarafından bakılmaktadır. Düşük gelirli yaşlıların büyük çoğunluğu ise yakın akrabalarının yanında veya yaşlı bakımevlerinde barınmaktadırlar. Aileler memnun olmasa da başka alternatif olmadığı için bu kısıtlı seçenekler arasından bir seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar.

Evinde bakılmak isteyen yaşlılar, yurt dışından bakıcı bulmak, iş izni çıkartmak gibi birçok formalitelerle uğraşmak zorunda bırakılmışlardır. Yabancı uyruklu bakıcılar ile kültür ve dil sorunu yaşayan yaşlıların sık sık bakıcı değiştirdiği görülmektedir. Ayrıca, yabancı uyruklu bakıcıların gittikçe artması ekonomi için bir kayıp olarak görünmeye başlanmıştır. Az gelirli yaşlılar ise bakıcı tutabilecek paraya sahip olmadıkları gibi, çok az sayıda bulunan bakımevlerinde kalacak yer bulmakta da zorlanmaktadırlar.

Yaşlı Hakları ve Ruh Sağlığı Derneği, bu anket çalışması ile, Kuzey Kıbrıs'ta ailelerin yaşlı akrabalarını nerede baktırmak istediklerini ve orta yaş grubundaki vatandaşların da kendi yaşlılıklarını nasıl planladıklarını tespit etmeye çalışmıştır. Anket sonuçlarına göre, katılımcıların %85'i var olan yaşlı bakımevlerini hizmet açısından yeterli bulmadıkları için, çoğunlukla yakınlarına bakıcı tutup onları kendi evlerinde baktırmayı tercih ediyorlar. Fakat arzu ettikleri özelliklere sahip, eğitilmiş personeli, modern, tek kişilik odaları olan çağdaş bakımevlerinin mevcut olması durumunda, katılımcıların %82'si böyle bir yerde bakılmayı tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, katılımcıların %85'i böyle bir bakımevinde kalabilmek için şu anda var olan bakımevi ücretlerinden çok daha yüksek bir ücret ödemeyi de göze alacaklarını ifade etmişlerdir.

Çalışmamızın, bu konudaki karar alıcılara, devlet ve özel sektör kurumlarına ve yeni girişimcilere yol göstereceğini düşünüyoruz. Bulgular aşağıda başlıklar altında incelenmiş, anket soru ve cevapları ise raporun ekinde verilmistir.

2. Ankete Katılanların Demografik Yapısı

Temmuz 2020'de online olarak uygulanan anket çalışmasına Kuzey Kıbrıs'ın tüm bölgelerinden 202 kişi katılarak anket sorularını cevaplandırmışlardır.

Ankete katılanların %68'i kadın ve %32'si erkek katılımcılardan oluşmuştur. Katılımcıların 86%'sı 36-65 yaş arasında olup, hemen her meslek gurubundan ve eğitim seviyesinden bireyler bulunmaktadır, ayrıca katılımcıların yaklaşık %80'inin üniversite mezunu olduğu görülmüştür (bk. Ek, soru 5 ve 6). Üniversite mezunu katılımcıların %19.3'ü doktora, %30.7'si ise yüksek lisans mezunudur. Ankete hem özel hem devlet sektöründe çalışan bireyler katılmışlardır.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun asgari ücretin üstünde geliri olan, orta ve yüksek gelirli kişiler olduğu da belirlenmiştir (bk. Ek, Soru 7).

3. Kuzey Kıbrıs'ta Yaşlı Aile Fertlerinin Bakımı ve Bakım Memnuniyeti

Ankete katılan bireylerin %74'ünün annesi ve %49.5'inin babası şu anda hayatta bulunmaktadır. Ayrıca evli olan katılımcıların eşlerinin %62'sinin kayınvalidesi ve %40'ının da kayınpederi hayatta bulunmaktadır (bk, Ek, soru 9-18). Dolayısıyla, orta yaş gurubuna ait bu katılımcıların birçoğunun, hayatta olan yaşlı anne ve babalarının bakım hizmeti alması için, bugün veya çok yakın bir gelecekte, çeşitli kararlar almaları, ve bunun için maddi ve manevi destek sağlamaları gerekmektedir.

Ankete katılan 202 kişiden 91'i (%45), şu anda bakıma muhtaç yaşlı bir yakını olduğunu belirtmiştir. Yaşlı aile fertlerine nerede bakım sağladıkları sorusuna, 91 kişiden 68'i (%75) kendi evlerinde bakıcı yardımı ile bakıldığını belirtmiştir. Geriye kalanlardan 13 kişi (%14), aileden birinin evinde bakıldığını, 10 kişi (%11) ise bakımevinde kaldığını belirtmiştir (bk. Ek, soru 22).

Görüldüğü gibi katılımcıların büyük bir çoğunluğu yaşlı yakınlarının kendi evinde bakıcı yardımı ile, çok küçük bir oranı ise bakımevinde bakıldığını belirtmiştir. Katılımcıların aldıkları bakım hizmetlerinden memnun olup olmadıklarını anlamak için sorduğumuz sorulara aşağıdaki gibi çeşitli şekillerde cevaplar gelmiştir.

3.1 Bakımevlerinin Bakımı

Bakımevinde yaşlı akrabası olan katılımcıların, yaşlı ile olan yakınlık derecesi genellikle nine, dede, hala, teyze, amca, veya eşinin kardeşi gibi ikinci dereceden akrabaları olarak belirtilmiştir.

Anketi yanıtlayanlara bakımevlerindeki bakımdan memnun olup olmadıklarını sorduğumuzda 5 kişi memnun olduğunu belirtmiş, 2 kişi emin olamadığını, bir kişi de "daha iyi olabilirdi ama buna da şükrediyoruz çünkü daha iyisi yok malesef" diye belirtmiştir. Diğer bir yaşlı yakını ise "memnun değiliz yeterince ilgi alaka gösterilmiyor" diye cevap vermiştir (bk. Ek, soru 27).

3.2 Bakıcılarla Evde Bakım

Şu anda veya geçmişte, kendi evinde bakıcı yardımı ile bakılan yaşlı yakınınız oldu mu diye sorduğumuzda 202 kişiden 108 kişi (%54), yani yarıdan fazla katılımcı "evet" diye cevap

vermiştir. Yakınlık derecesi sorulduğunda ise, kendi evinde bakılan yaşlıların en büyük çoğunluğunun "anne" ve "baba" olduğu görülmüştür. Bunların yanında nene, dede, teyze, hala, dayı, kayınvalide, kayınpeder gibi aile yakınları olduğu da görülmüştür.

Katılımcılara *"kendi evinde bakıcı yardımı ile bakılan yakınınızın bakımından memnun musunuz?"* sorusuna çok çeşitli cevaplar verilmiş olsa da, %66'sı evet, %18'i hayır, %16'sı ise kısmen memnunum diye cevap vermiştir (bk. Ek, soru 32).

Bu soruya açıklık getirmek için verilen cevaplar aşağıdaki gibi özetlenmiştir. Ayrıca verilen cevapların tam listesi Ek'te soru 32.a altında listelenmiştir.

<u>Kısmen memnun olanlar arasında verilen cevaplar:</u>

- "Çok memnun olmasam da başka şansı yoktu."
- "Evet memnunduk ama bizim üstümüzde büyük bir yük vardı çünkü bakıcıları yönetmek evin alışverişini yapmak... Bakıcıların iş izinleri ve özel sorunları ile uğraşmak hiç kolay değildi."
- "Hiç yoktan iyidir."
- "İdare ediyordu. Hiçbir şekilde aileden biri gibi bakılmadı."
- "Minimum düzeyde evet."
- "Kısmen, tıbbi bakım konusunda yetersiz kalınıyor."

<u>Memnun olanlar arasında verilen cevaplar:</u>

- "Evet, 2 kişi olduklarından (anne, baba) biri yatılı diğeri mesai çalışan 2 bakıcıları var... İkisi de şansımıza çok iyi insanlar."
- "Kişisel bakım, temizlik tertip ve beslenmesinden memnunuz, psikolojik boşluğu aile üyeleri olarak dolduruyoruz."

<u>Memnun olmayanlar arasında verilen cevaplar:</u>

- "Sıkıntılı bir süreç, çok da memnun değilim."
- "Daha önce baktırdık ama memnun kalmadık ve bakımevine verdik."
- "Memnun değilim bu yüzden sorunlar yaşadım."
- "Yeterli değildi."
- "Hayır memnun değiliz, o yüzden şu anda babama annem bakıyor."
- "Hayır, profesyonel, güvenilir ve şefkatli olması gerekir."

4. Yaşlı Bakımında Alternatifler Olsaydı Ailelerin Tercihleri ne Olurdu

Önceki sorularda görüldüğü gibi, Kuzey Kıbrıs'taki aileler yaşlı aile fertlerine genellikle yaşlının kendi evinde, bakıcı tutarak baktırmaktadırlar. Ankete katılanların %75'i bu yönde cevap vermiştir. Diğer taraftan katılımcıların sadece %10'unun yaşlı aile ferdine bir bakımevinde baktırıyor olması, bu yaklaşımın ya kültürel olarak halkın bakımevlerini benimsemiyor olması ya da bakımevlerinin beklenilen kalitede hizmet vermemeleri sebebiyle bunun tercih edilmediğini göstermektedir.

Ailelerin bu konudaki düşüncelerini ve tercihlerini daha iyi anlayabilmek için *"ülkemizde arzu ettiğiniz kalitede çok iyi bakım sağlayan bakımevleri olsaydı yakınınızı böyle bir bakımevinde baktırmayı düşünür müydünüz?"* sorusu da anket kapsamında sorulmuştur. Bu soruya çok çeşitli yorumlar yazılmakla birlikte 109 kişi (%55) evet, 70 kişi (%35) hayır, ve (%10) kişi ise emin değilim diye cevap vermiştir.

Bu soru için yapılan yorumların tamamı Ek'te, soru 35'te verilmiştir. Ayriyeten bu soruya evet, hayır ve emin değilim şeklinde cevap verenlerin yorumlarından bir kısmı aşağıda özetlenmiştir.

Evet diyenlerin yorumları:

- "2. derece yakınlarımı baktırırdım."
- "Evet, sürekli değilse bile belli aralıklarda baktırmayı düşünürdüm."
- "Evet, rahatça güvenebileceğimiz ve yaşlılarımızın bakımını sağlayacak bir yer olsa bırakabilirdim."
- "Evet ama kendi tercihi önceliğim olurdu."
- "Evet düşünürdüm, kurumlar süreklilik arzeder, bakıcılar gibi her altı ayda birini bulmak zorunda kalmazdık o zaman. Yaşlılar için sık sık bakıcı değiştirmek zordur ayrıca yaşlı yakını olan bizim için de sürekli iş izni çikarmak hem maddi hem de manevi bir külfettir. Bunun yanında yaşlımız tek bir bakıcının elinde ve kimsenin göremediği bir ortamda bakılıyor. Fakat iyi bir bakımevinde bakılsa yaşlımızın bakıcılar tarafında istismar edilme ihtimali de daha az olur. Ayrıca yaşlılar bakım evinde diğer yaşlılar ile de sosyalleşme imkanı bulabilirler."
- "Evet düşünürdüm. Orada gerekli hijyen koşullarında, psikolojik destek ve sağlık yardımıyla, daha itinalı bakılabileceğini düşünüyorum."

Hayır diyenlerin yorumları:

- "Hayır - psikolojik olarak çökerdi-istenmediğini düşünürdü."
- "Hayır düşünmezdim. Ana babaya bakmak çocuklarının görevi. Her ne kadar yoğun olsak da, nasıl ki onlar bize çocukken baktı, biz de onlara yaşlanınca en iyi şekilde bakmak durumundayız."
- "Hayır kendimiz bakmayı tercih ederim ama imkanım olmasa evet."
- "Hayır, bizim gözetimimizde evinde bakılmasını tercih ederdim. İlerde kendim için öyle bir yerin olmasını çok isterim."
- "Hayır, annem istemediğinden dolayı düşünemezdim."

Emin değilim diyenlerin yorumları:

- "Belki"
- "Olabilir. Düzenli olarak sağlık durumu ile kontrollerinin yapılması ve sosyal bir ortam sağlanması böyle bir kararda etkili olabilir."
- "Emin değilim, o gün geldiğinde her kimse onun tercihine bırakırım."
- "Emin değilim, böyle bir bakım evine entegre olması gereken diğer unsurların durumu pek parlak değil. Bu da bahsettiğiniz kalitenin sağlanmasını zor hale getiriyor."
- "Olabilir kreş tarzında bakım evleri güzel olurdu."
- "Olabilir"

5. Yaşlı Bakım Ücretleri

5.1 Güncel Durum

Kuzey Kıbrıs'ta yaşlı bakım ücretleri bakımevine göre değişmektedir. Yaşlı Hakları ve Ruh Sağlığı Derneği'nin 2019 Durum Tespit Raporu'na göre yaşlı bakımevleri aylık 1.500 ile 3000 TL arasında bir ücret talep etmektedir. Bakımevi ücretleri devlet tarafından düzenlenmediği için ücretlerin farklılık gösterdiği, hatta aynı bakımevinde 2 veya 3 farklı ücret uygulandığı ve kişilerin gelirine göre alınan ücretlerin değiştiği görülmüştür.

"Bakımevinde kalan yakınınızın aylık bakım ücreti ne kadardır?" diye sorduğumuzda bu soruyu yanıtlayanların yarısı bilgisi olmadığından soruyu cevaplandıramamış, 1 kişi 2500 TL, 1 kişi 3000 TL demiş, 1 kişi de 3000 TL civarında olduğunu paylaşmıştır. Diğer bir kişi ise devlete ait bakımevinde bakılıyor diye cevap vermiştir (bk. Ek, soru 28).

Yaşlı yakınını evde baktıranlara sorduğumuz *"Evde bakım için bakıcıya aylık ne kadar ücret veriyorsunuz?"* sorusuna, 2000 ile 7000 TL arası rakamlar verilmiş olmakla birlikte çoğunluk asgari ücret verdiğini, ayriyeten iş izni çıkartıp sosyal güvenlik yatırımlarını ödediklerini belirtmişlerdir (bk. Ek, soru 33).

Bakıcı masrafları dışında yaşlıların yiyecek, içecek, ilaç, bez, telefon, su, gaz ve elektrik gibi masrafları da bulunmaktadır. "*Bakıcı ücreti dışında yaşlınızın aylık toplam bakım masrafları ne kadardır?"* diye sorduğumuzda yanıt verenlerin çoğunluğu 3000 TL ile 10000 TL arasında bir miktar belirtmişlerdir (bk. Ek, soru 34).

Anket katılımcılarına sorulan *"Bakıma muhtaç yaşlı yakınınız varsa bu kişilerin bakım hizmetleri için düzenli bir maaşı/geliri var mı?"* sorusuna katılımcıların %88'i evet vardır, %12'si ise hayır yoktur, diye cevap vermiştir. Bunun yanında yaşlının geliri olsa da bu gelirin bakım için yetmediği zamanlarda ailelerin maddi destek sağladıklarını da belirtmişlerdir.

5.2. Daha Kaliteli Bakım Hizmeti

Kuzey Kıbrıs'ta mevcut olan yaşlı bakım evlerinden memnun olmayıp daha iyi bakım arayışı içinde olan kişilerin, daha kaliteli bakım hizmetleri alabilmek amacıyla ne kadar ödemeyi göze aldıklarını ölçmek için "ülkemizde *arzu ettiğiniz kalitede çok iyi bakım sağlayan yaşlı bakımevleri olsaydı, böyle bir yere en çok ne kadar ücret vermeyi kabul ederdiniz?"* sorusu sorulmuştur.

Bu soruya "bilmiyorum", "bu kriterleri tutturmak zor", "hizmetlere bağlı", "ne gerekirse" benzeri yanıtlar veren katılımcılar olmakla birlikte, toplam 163 katılımcı yüksek kaliteli yaşlı bakımevleri için ödeme kapasitelerini rakamlarla belirtmişlerdir. Rakam belirten katılımcıların %15'i 3000 TL'den az, %71'i 3001 TL ile 5000 TL arasında, %8'i 5001 ile 7000 TL, ve % 6'sı ise 7001 ile 20,000 TL arasında bir ücret verebileceklerini ifade etmişlerdir (bk. Ek, soru 36).

Bu bilgiler bize şunu göstermektedir ki, anket katılımcılarının %85'i gibi çok yüksek bir oranı bugün var olanlardan daha kaliteli bakımevleri mevcut olsaydı, yaşlı aile fertlerine kaliteli bakım sağlamak için bu bakımevlerine daha yüksek ücret ödeyip hizmet almaya hazırdır.

Katılımcıların sadece 15% gibi küçük bir oranı şu anda var olan düşük ücretlerin üstünde bir ücret veremeyeceğini ifade etmişlerdir.

6. Yaşlı Bakımında Kardeşler Arası Dayanışma Var Mı?

Kuzey Kıbrıs'ta yaşlı bakımevlerinin çok az sayıda olması ve yaşlıların genellikle kendi evlerinde bakıcılar yardımı ile bakılıyor olması, bu yaşlıların yetişkin çocuklarına maddi ve manevi yükümlülük getirmektedir. Evlatların anne babalarının bakımı için birbirleri ile yardımlaşıp yardımlaşmadıklarını, yoksa bu yükün sadece bir kişiye mi kaldığını anlamak için ankete katılanlara bir soru yöneltilmiştir. 202 kişiden 107 kişi (%53) bu soruya evet paylaşılıyor diye cevap verirken, 30 kişi (%15) paylaşılmadığını belirtmiştir.

Bazı katılımcılar ise kardeşleri yurt dışında olduğu için paylaşım olmadığını, ya da bakım yükünün kardeşlerden bir veya iki kişiye kaldığını ifade etmişlerdir.

Bazı durumlarda sadece manevi yükün paylaşıldığı, diğer durumlarda ise hem maddi hem de manevi yönden paylaşım olduğu belirtilmiştir (bk.Ek, soru 38)

Paylaşımdan bahsedebilmek için katılımcıların kardeş sayısını da gözönüne almak gerektiği için onlara kardeşlerinin sayıları, ayrıca kendi çocuklarının sayıları da sorulmuştur.

Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, katılımcıların çoğunluğunun kardeş sayısı 3-4 arasında olduğu görülürken, kendi çocuklarının sayısının en çok 1-2 olması çok dikkat çekicidir. Bu bilgiler bize bir nesil sonra azalan genç nüfusun, çoğalan yaşlıların bakımında daha da zorlanacağının ve kurumsal bakımevlerinin bu nedenle ileriki yıllarda daha da önem kazanacağının ipucunu vermektedir.

Diğer bir deyişle, bugünün orta yaş grubu çok kardeşli olma avantajını kendi anne babalarına bakarken yaşamaktayken, bir sonraki nesil, yani kendi çocukları bu avantaja sahip olmayacaktır. Anne babalarına bakarken, ya sadece iki kardeş bu yükü paylaşacak, ya tek başına bir kardeş/çocuk bakacak ya da anne babaya bakabilecek bir evlat bulunmayacaktır.

Tablo 1- Katılımcıların Kardeş ve Çocuk Sayılarının Karşılaştırması

Kardeş/Çocuk sayısı	Katılımcıların kardeşlerinin sayısına göre guruplandırılması (%)	Katılımcıların Çocuklarının Sayısına göre guruplandırılması (%)
1-2	38.7	86.6
3-4	44.6	12
5-6	11.9	1

Ailelerin çocuk sayısının azalmış olması ve birçok ailenin çocuklarının yurt dışında yaşayacağı da gözönüne alındığında, 20 yıl sonra parası olsa da bazı ailelerin kendi evinde yaşlı bakım hizmeti alamayacak bir durumda olacağı öngörülmektedir. Bunlar çocuksuz aileler, veya çocuğu yurt dışında yaşayan aileler olacaktır. Çünkü evde bakılabilmek için para yanında yaşlıların kendi çocuklarına da ihtiyaçları vardır, sadece para yeterli değildir.

Bakıcıları işe alıp yönetecek, ödemesini yapacak, yaşlıların iyi bakılıp bakılmadığını kontrol edecek, gerektiğinde bakıcıyı işten çıkarıp başka bakıcı bulacak, yaşlının sağlık sorunları ile ilgilenecek, evin her türlü ihtiyaçlarını sağlayacak bir kişiye sürekli ihtiyaç vardır. Doğal olarak bu kişiler yaşlıların en yakınları, yani kendi evlatlarıdır.

Çocuğu olmayan ailelerde bunları yerine getirecek bir kişi olmadığı zaman yaşlının kendi evinde bakım hizmeti alabilmesi mümkün değildir.

7. Yaşlıların Evde Sağlık Hizmeti Alabilmesi

Kuzey Kıbrıs'ta, yaşlıların fiziksel güçlerini kaybetmeleri ile birlikte özellikle devletin sunduğu sağlık hizmetlerinden yeterince faydalanamadığı görülmüştür. Yatalak ve yürüme zorluğu olan yaşlı hastaların ev ile hastane arasındaki ulaşımlarını sağlayan ambulans veya yaşlı taşımaya uygun araçların olmaması, Kuzey Kıbrıs'taki aileler için büyük bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

"Evde bakım gören çok yaşlı veya yatalak hastanız varsa ona eve doktor getirmek veya onu hastaneye götürmede zorluk yaşıyor musunuz?" diye sorduğumuz soruya, yatalak veya çok yaşlı yakını olan katılımcıların %52'si hayır derken %48'i, yaklaşık yarısı, evet diye cevap vermiştir (bk. Ek, soru 39).

Bu soruya evet diyen katılımcılar başlıca sorunlarını aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir (tüm liste için bk. Ek, soru 39.a).

- "Evet, annem Alzeimer hastası olduğu için hastaneye gitmesi zor oluyor."
- "Evet anneannemde yaşadık. Hasta nakil araçları olmadığı için hastaneye götürmede zorluklar yaşadık."
- "Evet apartmanda yaşadığımız için götür getir çok zor oluyor."
- "Evet çok sorun yaşadık. Hem eve doktor getirmede hem de yaşlımızı hastaneye götürüp getirmede çok zorluklar çektik. Hastamız ambulans ile ayağı kırık gitti ama yürüyemeyen hastamızı ameliyatlı olarak kendi arabamızın arkasında ite kalka arka koltuğa uzatarak eve getirdik ve odasına taşıdık."
- "Evet çok zor; 3 kişi ile gidiyoruz."
- "Evet hareketleri çok yavaşladığı için zorlanıyoruz."
- "Evet taşıma servisi yoktur."
- "Evet yaşıyorum. Doktor genelde eve gelmiyor ve ücret bizi aşıyor, hastahaneye yaşlı ve yürüme zorluğu olan bir insanı götürmek önünün canını yaymaktan başka bir ise yaramıyor, hastahane psikolojisi yaşlılarımızı daha da hasta ediyor."
- "Evet yaşıyoruz, zaman en büyük problem."
- "Evet yaşıyoruz. Doktorlar zaten gelmiyorlar, maddi olarak da hiçbir indirim yapılmıyor, hastamızın yatalak olduğu düşünüldüğünde ise, yaşlımız için hastahaneye götürülmek tam bir kabus."
- "Evet zorluk yaşamıştık. Devlet hastahanesi ambulansı ile ancak evden aldırabiliyorduk babamı. Ve yatalak olduğundan dolayı çok çok zorlanıyorduk. Eve doktor çağırmak zaten ayrı bir zorluktu."
- "Evet, benim yok ama duyduğum kadarı ile bu sıkıntıları yaşayan yakınlar var."

- “Evet, bu konu en sıkıntılı olan konulardan birisidir. Parası olduğu sürece hiçbir şekilde devletten hizmet almamaktadır. Değil ilaç doktor bile bulmakta zorlanıyoruz.. ilaçlarını reçete ettirmekte binbir prosedürden kaynaklı sıkıntıları yıllardır yaşıyoruz.”
- “Evet, dedemin arabaya binip gidip gelmesi bazen sıkıntılı olabiliyor ama doktorlarının eve gelmesi konusunda bir sıkıntımız yok.”
- “Evet, doktora götürmek imkansızdı çünkü kasılmıştı vücudu. Doktor da geliyordu çağırdığımızda, geç de olsa.”
- “Evet, doktor getirmekte zorluk yok. Hastaneye götürmek zor.”
- “Evet, evi merkezden uzak olduğu icin, ambulans, doktor, getirmek zor, ayrıca felçli olduğu için taşıması da zor!”

8. Katılımcılar Kendi Yaşlılıklarını Planladılar Mı?

Çoğunluğu orta yaş olan katılımcıların kendi yaşlılıklarını planlayıp planlamadıklarını görmek ve bu yöndeki tercihlerini anlamak amacı ile *“Kendi yaşlılığınızda bakıma ihtiyaç duyduğunuz zaman nerede bakılmak istersiniz?”* diye sorduk.

Ankete katılan 202 kişiden 104 kişi, yani yaklaşık yarısı (%51,5) bakıcı yardımı ile kendi evinde bakılmak istediğini, bununla birlikte 86 kişi de (%42) özel odalı kaliteli bir huzurevi / bakımevinde kalmak istediğini belirtmiştir. %2 gibi çok küçük bir grup da kendi çocuklarının evinde bakılmak istediğini ifade etmiştir (bk. Ek, soru 40). Katılımcıların %4’ünün ise bu konuyu henüz düşünmediği ve yaşlanıp bakıma ihtiyaç duyduğuzaman nerede bakılmak istediğinden emin olmadığı saptanmıştır.

Yaşlılık döneminiz için para biriktiriyor musunuz sorusuna ise 202 katılımcının %51.5’i evet, %48.5’i hayır diye cevap vermiştir. Ayrıca, katılımcıların %96’sı emekli oldukları zaman düzenli bir emeklilik maaşlarının olacağını belirtmiştir (bk. Ek, soru 42).

9. Kuzey Kıbrıs’ta Yaşlı Bakımevleri Yeterli Hizmet Sağlıyor Mu?

Katılımcıların Kuzey Kıbrıs’ta yaşlı bakımı ile ilgili farkındalığını ölçmek ve şu anda mevcut olan bakımevleri ile ilgili görüşlerini almak için onlara 2 ayrı soru sorulmuştur.

Birinci soru, “Şimdiye kadar Kuzey Kıbrıs’ta bulunan herhangi bir yaşlı bakımevini ziyaret ettiniz mi?” ve ikinci soru “Kuzey Kıbrıs’ta bulunan bakımevlerini hizmet açısından yeterli buluyor musunuz?” şeklinde sorulmuştur.

Birinci soruya verilen cevaplardan, katılımcıların %71 gibi büyük bir çoğunluğunun Kuzey Kıbrıs’ta bulunan bir bakımevini ziyaret etmiş olduğunu, %29 gibi bir kitlenin ise şimdiye kadar hiçbir bakımevini ziyaret etmediği anlaşılmaktadır (bk. Ek, soru 43).

Kuzey Kıbrıs’ta bulunan bakımevlerini hizmet açısından yeterli buluyor musunuz sorusunu katılımcıların %85’i hayır bulmuyorum, %11’i bilgim yok, %4’ü ise evet buluyorum, diye cevaplamıştır (bk Ek, soru 44).

Bakımevlerinin sağladığı yaşlı bakım hizmetlerini yeterli bulmayan katılımcıların başlıca görüşleri aşağıda verilmiştir. Tüm görüşleri sunan liste Ek'te soru 44.a' da verilmiştir.

- "Hayır hizmet açısından yetersiz olduğunu düşünüyorum."
- "Hayır. Hastalar bakımsız kirli tıbbi donanımdan yoksun iklim koşullarına göre düzenlenmemiş yerler ve eğitimsiz personel adeta eşya gibi davranılan mutsuz bireyler. Hiçbir yerde düzgün bir bakım göremedim orada olmayı da istemem hiçbir yakınımı orada görmek de istemiyorum."
- "Hayır bulmuyorum; birçok bakımevine ziyarette bulundum çalışanlar eğitimli değil bu işi yapmaktan mutlu değiller. Zorunlu olarak orda bulunuyorlar. Teknik alt yapı yeterli değil. Yaşlılar mutsuz ve bakımsız. Yemekler diyetisyen kontrolünde değil. Daimi bir hemşire yok. Doktor kontrollerinin düzenli olduğunu sanmıyorum. Hijyen yeterli değil. Sosyal aktivite yeterli değil. En önemlisi sevgisiz bir ortam. Elbette ailelerin ilgisizliği de var. Aileler ücreti ödeyip başka bir şeyle ilgilenmek istemiyor. Denetleme olmadığı için kalite maalesef çok düşük. Ücretler ile bakım evi çevrilmeye çalışılıyor bu da yeterli olmuyor. Devlete ait olanların dışında herhangi bir devlet desteği yok sanırım."
- "Hayır bulmuyorum,
  1. Bakımevlerine yerleştirilen hastalar için torpil mekanizması devreden çıkarılmalı
  2. Daha fazla doktor, hemşire, ilaç, psikolog desteği verilmeli
  3. Çalışan herkese hastalarla iletişim becerileri eğitimleri düzenli verilmeli ve tekrarlanmalı
  4. Burada bakım alan yaşlılara insanca davranılmalı
  5. yaşlıların sadece yemek yiyen ve ilaç içen bireyler olduğu değil, sosyal, deneyimli ve paylaşmaya açık bireyler olduğu hatırlanmalı ve onları topluma dahil etmeliyiz."
- "Hayır bulmuyorum, çok eksikleri vardır ama onları yermek yerine gelişmeleri için yardım etmek gerekir. Var olan bakımevleri olmasaydı şu anda yakınlarımızı koyacak hiç bir yer olmayacaktı. Bunu da unutmamak lazım."
- "Hayır bulmuyorum. Huzur evleri ve bakım evlerinin yasal statüsü bile yokken ilgili denetimlerin yapıldığını düşünmüyorum."
- "Hayır güvenli ve yeterli olmadığı hissine kapılıyorum..."
- "Hayır yeterli bulmuyorum, huzur ve bakımdan da öte, gördüğüm yerlerde yaşam yok sevgiden yoksun yerler.."
- "Hayır. Denetimlerin olduğunu duşünmüyorum."

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü gibi katılımcılar mevcut yaşlı bakımevlerini yeterince hijyenik bulmadığı gibi bu bakımevlerinde kalan yaşlıların sevgi ve ilgiden yoksun bir şekilde bakıldıklarını ve onlar için sosyal faaliyet yapılmadığı sık sık vurgulanmıştır. Hatta bakımevlerinde kalan yaşlıların sevgi ve ilgisizlikten dolayı çok mutsuz oldukları ve daha kısa yaşadıkları da belirtilmiştir.

Yaşlı bakımevlerini yeterli bulan sadece iki kişi görüş bildirmiştir. Bu görüşler aşağıda verilmiştir.

- “Evet, sadece 1 huzur evine gittim gayet iyiydi.”
- “Evet, ziyaret ettiğim Kalkanlı yaşam evini yeterli buldum.”

10. Katılımcıların Yaşlı Bakımevlerinden Talep Ettiği Hizmetler

Katılımcıların yaşlı bakımevlerinden beklentilerini ve talep ettikleri hizmetlerin ne olduğunu anlamak için onlara bazı seçenekler verip düşünce ve tercihlerini araştırdık. Verilen cevaplar arasında hijyen, temiz bir ortam ve yaşlılara sevgi, ilgi ile yaklaşılması en çok aranan özellikler olarak görülmüştür. Belirtilen özellikler aşağıda sunulmaktadır:

- “Tüm odaların ve ortak kullanım alanlarının hijen ve temiz olması”
- “İçinde banyo, tuvalet bulunan tek kişilik özel oda olması”
- “Bakıcıların temiz, bakımlı ve bilgili olması, yaşlılara iyi davranmaları”
- “Hemşire ve doktor bulunması”
- “Yaşlılar için düzenli sosyal ve fiziksel faaliyetlerin olması”
- “Yüzme havuzu ve egzersiz odalarının olması”
- “Fizik tedavi imkanı bulunması”
- “Diyetisyen olması”
- “Kişisel hobilere imkan verilsin”
- “Bol yeşil alan olması”
- “Zaman zaman dış gezilerin olması”
- “Görüntülü görüşme ve kamera sistemi olması”
- “Özel eğitim verilmeli, güncel konular, psikoloji ile ilgili vb.”
- “Kamera sistemi ile yaşlıları uzaktan kontrol edebilmek”
- “Arkadaşlarımın da burada kalması”
- “Salon ve mini mutfağı olan 1+1 ler”
- “Kütüphane, müzik dinleyebilecek şartlar/ortam”
- “Teknolojik”
- “Doktor olmasa da hemşire sürekli olsun”
- “Sevgi ve güleryüz, sıcak bir ortam”

11. Katılımcıların Arzu Ettiği Hizmetleri Sunan Bakımevleri Olsaydı Acaba Yaşlılıklarını Bu Bakım Evlerinde Geçirmek İsterler Miydi?

Katılımcıların arzu ettikleri özellikleri taşıyan bakımevleri olsaydı acaba katılımcılar kendi yaşlılık dönemlerinde böyle bir bakımevinde kalmayı düşünürler miydi diye sorduğumuz zaman, katılımcıların % 82’si evet , %18’si ise hayır diye cevap vermiştir (bk. Ek, soru 46).

Hayır diye cevap verenlerin niye olumsuz cevap verdiğini anlamak amacı ile onlara tekrardan bir soru yönelterek, nedenlerini açıklamalarını istedik. Verilen cevaplar şunu göstermiştir ki bakımevinde yaşamak istemeyen kişiler, yaşlandıkları zaman ailelerinden kopmak, kendi

evlerini bırakıp başka bir yerde yaşamak istemiyorlar. Mümkünse sağlıklı bir şekilde yaşlanmak ve hayatlarının sonuna kadar kendi evlerinde yaşamak istiyorlar.

Verilen başlıca cevaplar aşağıda listelenmiştir. Tüm cevaplar için Ek, soru 46.a'ya bakınız.

- "Aile insanın ilacıdır"
- "Sağlıklı ölmeyi planlıyorum."
- "Kendi evimde çocuklar torunlar ile zaman geçirmek daha önemli"
- "Evimden, hatıralarımdan, köyümden, doğup büyüdüğüm yerden ayrılmak istemem."
- "Kendi evimde çocuklarımın gözetimi altında olmak isterdim."
- "Evimde yaşlanmak istiyorum."
- "Ben kendimi yaşlılığa hazırladığımı düşünüyorum aklım yerindeyse kendime bakabileceğim veya baktırabileceğim. Eğer akıldan yoksun olacaksam benim için hiçbir yer farketmez."
- "Evimde bakıcı yardımı ve ailemin yardımı ile gözetim altında tutulmayı tercih ederdim."
- "Atamı ya da hayatta olan kayınvalidemi de vermem ben de böyle bir yerde bakılmak istemem"
- "Kendi evimde yaşlanmak isterdim"
- "Kültürel bir yaklaşım bakım evi terkedilmişlik duygusu yaratıyor."
- "Gelirim olduğundan kendi evimde kalmayı tercih ediyorum."

Bakımevinde kalmaya olumlu yanıt verip bazı şartlar da koyan katılımcıların söyledikleri de aşağıdaki gibi olmuştur:

- "Bakimevi/ Huzur evi yerine Yaşam Evi konsepti bana daha mantıklı geliyor. Herkesin kendine ait stüdyo veya 1+1 tarzında küçük bir dairesinin olduğu, benzer yaşta insanlarla ortak alanları paylaştığı, sosyalleştiği, sağlıkcıların olduğu bakıma muhtaç olan veya olmayan kişilerin yaşayabileceği bir yaşam sitesine sıcak bakıyorum."
- "Evet dedim ama kendi evimde olursam çocuklarım ve aileme daha yakın olurum diye düşündüğümden belki de gitmezdim."
- "Çocuklarımın yanında olmak önceliğim olurdu..."

12. Katılımcıların Kendi Arzu Ettikleri Kalitede Hizmet Veren Bir Bakımevine Ödeyebilecekleri Tahmini Ücret Nedir

Katılımcıların kalite ve ücret arasında nasıl bir bağ kurduklarını anlamak ve kaliteli hizmet için daha yüksek bir ücret ödemeyi göze alıp almadıklarını araştırmak için onlara *"Yukarıda belirttiğiniz özelliklerde çok iyi bir bakımevinde bakılabilmek için sizce ne kadar bir ücret verilmesi lazım?" sorusunu sorduk.* Bu soruya verilen cevaplar özet olarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 2 – Katılımcıların Kendi Arzu Ettikleri Kalitede Hizmet Veren Bakımevlerine Ödeyebilecekleri Tahmini Ücret

Ücret Aralığı (TL)	Sayı	Yüzdelik (%)
1,000 – 3,000	42	23
3,001 – 5,000	94	52
5,001 – 7,000	21	12
7,001 – 9,000	9	5
9,001 – 15,000	12	7
15,001– 20,000	2	1
Geçerli sayı	**180**	**100**

Görüldüğü gibi 180 katılımcının cevapladığı bu soruya 94 katılımcı (%52) 3000 ile 5000 TL arasında bir ücret belirlemiş, geriye kalan katılımcıların %23'ü daha düşük ve %25'i ise daha yüksek bir ücret belirlemiştir.

Katılımcılara, belirttikleri ücreti verebilecek maddi güçleri olup olmadığını sorduğumuzda toplam 202 katılımcıdan 165 katılımcı (%82) belirttikleri ücretleri verebilecek maddi güce sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Geriye kalan 37 katılımcı ise (%18) bu ücretleri ödeyebilecek maddi kaynakları olmadığını belirtmişlerdir.

13. Katılımcıların Bize Aktarmak İstedikleri Diğer Konular

Son soruda, katılımcıların bizimle paylaşmak istedikleri kendi görüş ve düşüncelerini yazmalarını istedik. Bize görüş ve önerilerini yazan bir kısım katılımcının yazdıkları aşağıda verilmiştir. Tüm yazılanları içeren liste için Ek'te Soru 49'a bakabilirsiniz.

- "Yaşlı bakımevlerinin tam teşekküllü donanımlı olmaları en büyük temennim. Maneviyat onlar için çok önemli. Her yıl dernek olarak ziyaret ettigimiz Lapta Huzurevi bulunmaktadır. Naçizane fikrim; Devletimizin bu konuda daha hassas olması ve gerekli sağlık teçhizat, sağlık hizmetlerinin kapsamlı bir şekilde ivedilikle artırılması ve yasallaşması...Yalnızca yaşlılar haftasında degil her an hatırlanmaları, özellikle ülkemizde ciddi anlamda kurumsallaşması gerektiğini düşünmekteyim. Teşekkür ederim."
- "Yapılan faaliyetler farkındalık yarattı, özverili çalışmalar devam etmeli."
- "Fiziksel yaşlı olanlar ile ruhsal sorunlarından (alzheimer gibi) dolayı bakımevlerinde kalanların aynı odaları paylaşmamaları ve ayrı odalarda kalmaları gerekir."
- "Yaşlılıkta gerekecek olan tüm sağlık giderlerinin devlet tarafından karşılanması… İster yaşlı bakimevi isterse kendi evi olsun… ilaçların mazeretsiz temin edilmesi..."
- "Bakımevi ücretlerinin her kesime hitap etmesi"
- "Bu gibi bakım ve yaşam evleri devlet kontrolü ve denetiminde, devlet ile iş birliğinde yapılmalıdır."
- "Yalnızca yaşlılar değil engelli bakıma muhtaç bireylere de önem verilmeli."
- "Sosyal devlete sahip olmak için doğru siyasiler seçilmeli, yasalar düzenlenmeli"
- "İnşallah başarırsınız"

- “Doktoru, hemşiresi ve kaliteli yaşam yeri ile bir yaşlı evi bu ülkede şarttır.”
- “Kuzey Kıbrıs’ta yaşlılar görmezden geliniyor yokmuş gibi davranılıyor bu yüzden böylesi bir anket çalışması yapdığınız için teşekkür ederiz.”
- “Kurulacak yapının sık aralıklarla ve düzenli bir şekilde uzman kişilerce denetiminin yapılmasını talep ediyoruz.”
- “İhtiyaçlı yaşlı ve çocuk bakımı özel hizmet veren bakımevlerinin yanısıra devletin başlıca sorumlulukları arasındadır, araştırma sonuçlarına yön verirken lütfen bu ayrımı göz önünde bulundurmanızı rica ederim. Parası olana bakım ve hizmetlerinin iyleştirilmesi yönüne gidirilirken, parası olmayanın bundan mahrum edilmemesi adına girişimlerin yapılmasını, topluma bu konuda da farkındalık kazandırılması gerekliliği üzerinde durulursa daha eşitlikçi bir imkan hakkı doğacaktır. Yaşlılar ve hakları konusunda da aileleri bilgilendirmek çok yerinde başka bir çalışma alanıdır. Böylesine hassas bir konuda çalışma başlattığınız için sizi kutlarım, kolay gelsin.”
- “Gerek ülkemizde yaşayan yaşlı bireylerin kaliteli hizmet alabilecekleri aktif yaşlılık geçirebilecekleri tesislere çok büyük ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Ayrıca ülkemiz yaşlı bakım konusunda sağlık turizmi açısından da çok büyük bir potansiyele sahiptir. Böylesi kaliteli yatırımların önü açık olduğu kanaatindeyim…”
- “Böyle bir çalışma yaptığınız için çok teşekkür ederim.”
- “Kıbrıs'ta bu konular ve yasaları geç kalınıyor. Olmaması bir ayıp!”
- “Bakım +yasli+huzur evi kelimelerinin değişmesi gerektiği görüşündeyim. Yaşama, hayata, sevgiye dair kelimelerin kullanılmasını isterdim.”
- “Ablam bakıyor annemlerin evinde. O ilgileniyor tüm ihtiyaçlarıyla ve masrafları falan O biliyor.”
- “Yaşlı bakımının devlet güvencesi altında olması gerekir düşüncesindeyim.”

14. Sonuç

Bu anket çalışması Kuzey Kıbrıs’ta yaşlı bakımı üzerine yapılmış ilk ve tek anket çalışmasıdır. Elde edilinen bilgiler halkımızın hem anne babaları için, hem de kendileri yaşlandıkları zaman, daha iyi bakım hizmeti almak istediklerini ortaya koymuştur. Ne yazık ki toplum nüfusu hızla yaşlanırken bu sektör çok ihmal edilmiş, gereken yatırımlar yapılmamış ve yasal metinler şimdiye kadar çıkarılmamıştır.

Katılımcıların %85’i var olan yaşlı bakımevlerini hizmet açısından yeterli bulmamaktalar. Birçok katılımcı bu yerlerin geliştirilmesi ve yasalarla düzenlenmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Fakat şu anda bakımevlerinin uyguladığı ücretler onların daha iyi hizmet vermesi için gerekli finansal kaynağı yaratmamaktadır.

Aileler çoğunlukla yakınlarına bakıcı tutup onları kendi evlerinde baktırmayı tercih etseler de, bunu başka bir alternatif olmadığı için tercih ettikleri görülmektedir. Eğitilmiş personeli ve modern, tek kişilik odaları olan çağdaş bakımevleri olsaydı katılımcıların büyük bir oranı hem yakınları hem de kendileri için böyle yerlerde bakılmayı tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Hatta, katılımcıların %85’i böyle bir bakımevinde kalabilmek için şu anda var olan bakımevi

ücretlerinden çok daha yüksek bir ücret ödemeyi de göze almaktadır. Bununla birlikte ölene kadar evinden ayrılmak istemeyen, anılarından ve geçmiş hayatından, çevresinden kopmak istemeyen katılımcıların olduğu da göze çarpmıştır.

Diğer önemli bir bulgu, ankete katılanların çoğunluğu 3-4 kardeş iken, kendi çocuk sayılarının 1-2 arasında olduğudur. Bu da bize gösteriyor ki şu anda aileler yaşlılarına bakarken çok kardeş olma avantajını yaşarken bir nesil sonra bu avantaj kardeş sayısının azalması ile yok olacaktır. Halbuki şimdiki sistem, yani anne babanın evde bakım hizmeti alması, yetişkin çocuklar arasında olan dayanışma ile yürüyen bir sistemdir. Yaşlıların evde bakımı ile ilgili, maddi-manevi bakım yükünü paylaşacak kardeş sayısının azalması bu sistemin bazı yaşlılar için artık mümkün olamayacağı anlamına gelmektedir.

Bunların yanında evde veya bakımevinde bakılan yaşlıların bir kısmının ulaşım sorunu yüzünden sağlık hizmeti almakta zorlandığı ortaya çıkmıştır. Çok yaşlı ve yatalak durumunda olan yaşlıların hastaneye gidip gelmesi için ulaşım büyük bir sorun teşkil etmektedir. Ambulans ancak kaza veya ciddi bir hastalık durumunda yaşlıları hastaneye götürmekte fakat tedavi sonrası geri evlerine getirmemektedir. Yaşlılar için ayrı bir hastane aracı veya ambulans temini mutlaka olması gereken ve devletin yaşlılara ücretsiz sağlanması gereken bir hizmettir. Yaşlıların hastaneye ulaşamazlarsa sağlık sisteminden faydalanamayacağı bilinen bir gerçektir. Göz ardı edilen bu ulaşım sorununun ivedilikle çözülmesi gerekmektedir.

Kuzey Kıbrıs'ta eğitim ve gelir seviyesi yüksek, kariyer yapmış bugünün orta yaşlılarının, yaşlandıkları zaman şu anda var olan bakım hizmetlerinden ve alternatiflerden çok daha iyi bakım hizmeti almak istedikleri ve bu bakım hizmetlerini ödeyecek gelire sahip oldukları ankete verdikleri yanıtlarla sık sık ortaya çıkmıştır. Dolayısı ile bu alanda gerekli yasal çerçevenin hazırlanıp, özel sektöre bu alanda yatırım yapması için teşvikler verilmesi, yaşlıların bakımı için gerekli huzurevi, bakımevleri ve residans gibi projelerin hayata geçmesinin sağlanması gerekmektedir. Bunun yanında maddi imkanı olmayan yaşlıların şu anda kaldığı bakımevlerinin de geliştirilmesi, devletin kendi bakımevi binasını inşa etmesi ve yoksul yaşlılara daha kaliteli bakım hizmetleri sunması gerekmektedir.

EK

ANKET SONUÇLARI – İSTATİSTİK

1) Katılımcıların İkamet Ettiği Bölge

Bölge	Ankete Cevap Verenlerin Sayısı	Yüzdelik (%)
Gazimağusa	53	26.2
Lefkoşa	97	48.0
Girne	29	14.4
Güzelyurt	3	1.5
İskele	20	9.9
Toplam	**202**	**100**

2) Katılımcıların Cinsiyeti

Cinsiyet	Sayı	Yüzdelik (%)
Kadın	138	68
Erkek	64	32
Toplam	**202**	**100**

3) Katılımcıların Yaş Aralığı Dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
25-35	17	8.4
36-45	43	21.3
46-55	72	35.6
56-65	59	29.2
66-75	9	4.5
76-85	2	1.0
Toplam	**202**	**100**

4) Katılımcıların Medeni Hali

Medeni Hal	Sayı	Yüzdelik (%)
Bekar	22	11
Boşanmış	22	11
Dul	8	4
Evli	150	74
Toplam	**202**	**100**

5) Katılımcıların Eğitim Seviyesi

Eğitim	Sayı	Yüzdelik (%)
Doktora	39	19.3
Yüksek Lisans	62	30.7
Üniversite	59	29.2
Lise	35	17.3
Ortaokul	4	2.0
İlkokul	3	1.5
Toplam	**202**	**100**

6) Katılımcıların Meslekleri

	Sayı	Yüzdelik (%)
Akademisyen	26	12.9
Avukat	4	2.0
Bankacı	9	4.5
Mühendis	5	2.5
Çiftçi	1	0.5
Diyetisyen	2	1.0
Doktor	7	3.5
Eczacı	2	1.0
Öğretmen	18	8.9
Emekli	26	12.9
Emlak Danışmanı	1	0.5
Ev Hanımı	8	4.0
Fizyoterapist	1	0.5
Gazeteci	6	3.0
Güzellik Uzmanı	1	0.5
Hemşire	2	1.0
Mimar	4	2.0
İletişim Uzmanı	2	1.0
İş Adamı / Kadını	5	2.5
Kamu Görevlisi	9	4.5
Psikolog	3	1.5
Mali Müşavir	1	0.5
Medya	3	1.5
Memur	16	7.9
Mobilyacı	1	0.5
Müdür Muavini	1	0.5
Müşteri İlişkileri	1	0.5
Organizatör	1	0.5
Öğrenci	1	0.5
Özel şirket – yönetici ve asistan	5	2.5
Planlama Uzmanı	1	0.5
Proje Koordinatörü	2	1.0
Araştırma Danışmanı	1	0.5
Ressam ve Yazar	1	0.5

Sekreter	1	0.5
Serbest Meslek	9	4.5
Sigortacı	1	0.5
Siyaset Bilimci	1	0.5
Soför	1	0.5
Tasarımcı	1	0.5
Terzi	2	1.0
Ticaret	3	1.5
Turizm	4	2.0
Veteriner	1	0.5
Dövmeci	1	0.5
Toplam	**202**	**100**

7) Katılımcıların Aylık Geliri

Gelir	Sayı	Yüzdelik (%)
20,000 TL ve üstü	12	5.9
15,001 – 20,000 TL	25	12.4
10,001 – 15,000 TL	34	16.8
7,001 – 10,000 TL	53	26.2
3,300 – 7,000 TL	63	31.2
Asgari Ücret	15	7.4
Toplam	**202**	**100**

8) Katılımcıların Eşlerinin Aylık Geliri

Gelir	Sayı	Yüzelik (%)
20,000 TL ve üstü	4	2.7
15,001 – 20,000 TL	13	8.8
10,001 – 15,000 TL	29	19.7
7,001 – 10,000 TL	43	29.3
3,300 – 7,000 TL	45	30.6
Asgari Ücret	13	8.8
Cevap vermeyen	55	-
Toplam cevap veren	**147**	**100**
Toplam	**202**	

9) Annesi Hayatta Olan Katılımcı Sayısı

	Sayı	Yüzdelik (%)
Hayatta	149	74
Hayatta değil	53	26
Toplam	**202**	**100**

10) Anne - Yaş aralığı dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
50-65	36	24
66-75	43	29
76-85	55	37
86-95	13	9
Toplam	**147**	**100**

11)Babası Hayatta Olan Katılımcı Sayısı?

	Sayı	Yüzdelik (%)
Hayatta	100	49,5
Hayatta değil	102	50,5
Toplam	**202**	**100**

12) Baba - Yaş aralığı dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
50-65	18	18.2
66-75	34	34.3
76-85	35	35.4
86-95	12	12.1
Toplam	**99**	**100**

13)Kayınvalidesi Hayatta Olan Katılımcıların Sayısı?

	Sayı	Yüzdelik (%)
Hayatta	105	62
Hayatta değil	65	38
Cevap vermeyen	32	-
Toplam Cevep Veren	**170**	**100**
Toplam	**202**	

14) Kayınvalide - Yaş Aralığı dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
50-65	24	23.1
66-75	33	31.7
76-85	33	31.7
86-96	14	13.5
Toplam	**104**	**100**

15)Kayınpederi Hayatta Olan Katılımcıların Sayısı

	Sayı	Yüzdelik (%)
Hayatta	68	40
Hayatta değil	100	60
Cevap vermeyen	34	-
Toplam Cevep Veren	**168**	**100**
Toplam	**202**	

16) Kayınpeder – Yaş aralığı Dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
50-65	9	13
66-75	25	37
76-85	28	42
86-96	5	8
Toplam	**67**	**100**

17) Katılımcının Vatandaşlığı

	Sayı	Yüzdelik (%)
KKTC	164	81.2
KKTC ve Türkiye	35	17.3
Türkiye	3	1.5
Toplam	**202**	**100**

18)Katılımcının Toplam Kardeş Sayısı?

Kardeş Sayısı (Kendileri dahil)	Cevaplar	Yüzdelik (%)
1	9	4.5
2	69	34.2
3	69	34.2
4	21	10.4
5	18	8.9
6	6	3.0
7	2	1.0
8	2	1.0
9	2	1.0
10	2	1.0
11	1	0.5
12	1	0.5
Toplam	**202**	**100**

19)Katılımcıların Çocuk Sayısı?

	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	168	83
Hayır	34	17
Toplam	**202**	**100**

20)Katılımcıların Çocuk Sayısı ve Yaşları

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Çocuğu yok	2	1
1	37	22
2	108	64
3	19	11
4	1	1
5	1	1
Cevap yok	34	-
Geçerli	**168**	**100**
Toplam	**202**	

21) Ailesinde Bakıma Muhtaç Yaşlısı Olan Katılımcı Sayısı

	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	87	43
Hayır	115	57
Toplam	**202**	**100**

22)Katılımcıların Yaşlı Yakınlarının Bakıldığı Yerler

	Sayı	Yüzdelik (%)
Bakımevinde	10	11
Aileden biri ile beraber	13	14
Kendi evinde	68	75
Toplam	**91**	**100**

23) Katılımcı Yakınlarının bakım hizmeti için düzenli bir maaşı/geliri var mı?

	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	76	88
Hayır	10	12
Soruya cevap vermeyen	1	-
Hastası olmayan	115	-
Geçerli sayı	**86**	**100**
Toplam	**202**	

24) Katılımcıların Yaşlı Yakınlarının Gelir Düzeyi

	Sayı		Yüzdelik (%)
1,000 TL den az	1		2
1,001 – 3,000 TL	19		30
3,001 – 5,000 TL	24		38
5,001 – 7,000 TL	6		10
7,001 – 9,000 TL	2		3
9,001 TL ve üstü	8		13
Emekli Maaşı	3		5
Bilmiyorum	6		-
Soruya cevap vermeyen	8		-
Geliri Olmayan	10		-
Hastası olmayan	115		-
Geçerli sayı	**63**		**100**
Toplam	**202**		

Not: Asgari net ücret 3,323 TL olarak hesaplandı.

25) Yaşlıların Geliri Bakım Hizmetine Yetmediği Zamanlarda Aileler destek oluyor Mu?

	Sayı	Yüzdelik
Aile desteği	14	78
Bireysel destek	4	22
Toplam	18	100
Geliri olan kişi sayısı	**76**	

Not: Geliri olan 76 hasta / yaşlıların, 18 tanesi ek gelire ihtiyaç duyuyor. Bu kişilerin %78'ine ailesi tarafından topluca destek olunuyor, %22'sine de kişi bireysel destekte bulunuyor.

26) Bakımevinde Kalan Yaşlının Katılımcı ile olan yakınlık derecesi

	Sayı	Yüzdelik (%)
Kardeşim	3	30
Kaynım	1	10
Nene	1	10
Kayınvalidem	1	10
Büyük dede	1	10
Halam	1	10
Akrabam	2	20
Total	**10**	**100**

27) Bakımevinde kalan yaşlınızın bakımından memnun musunuz? Lütfen açıklayınız.

Sayı	Cevaplar
1	Daha iyi olabilirdi ama buna da şükrediyoruz çünkü daha iyisi yok malesef.
2	Evet
3	Evet
4	Evet
5	Cevap yok
6	Evet
7	Bilmiyorum. Evlatları halamı bakımevinde görmeme izin vermiyor.
8	Değiliz, yeterince ilgi alaka gösterilmiyor
9	Yeni yattığından dolayı emin olamıyorum. Kontrol etmeye devam edeceğim
10	Evet

28) Bakımevinde kalan yaşlı yakını aylık bakım ücreti (TL)

Sayı	Cevaplar
1	2, 500 TL
2	3, 000 TL
3	Cevap yok
4	3, 000 TL civarı
5	Cevap yok
6	Bilmiyorum
7	Bilmiyorum
8	Asgari ücret
9	Devletin bakımevinde kalıyor
10	Bilmiyorum

29) Bakımevinin aylık bakım ücreti dışında ek masraflar var mıdır?

Sayı	Cevaplar
1	500 tl ayda ilaç, taxi, giyisi etc.
2	Cevap yok
3	Cevap yok
4	İlaç parası
5	Cevap yok
6	Bilgim yok
7	Bilmiyorum
8	Yok
9	Cevap yok
10	Cevap yok

30) <u>Kendi evinde</u> bakıcı yardımı ile geçmişte veya şu anda bakılan yaşlınız var mı

	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	108	53
Hayır	94	47
Toplam	**202**	**100**

31) Kendi evinde bakıcı yardımı ile bakılan yaşlınız / hastanız olmuşsa veya şu anda bakılan hastanız varsa yakınlık dereceniz nedir? (Örneğin annem, babam, teyzem vb.)

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik
Ablam	2	2.0
Aile dostumuz	1	1.0
Akraba	1	1.0
Annem, babam ve teyzem	1	1.0
Anneanne	9	9.1
Anneanne ve dede	4	4.0
Anneanne, dede, hala ve yeğen	1	1.0
Anneanne ve kayınvalide	2	2.0
Annem ve babam	9	9.1
Annem, babam, kayınvalidem ve kayınbabam	1	1.0
Babaannem	6	6.1
Babam ve kayınvalidem	1	1.0
Kayınvalidem ve kayınpederim	1	1.0
Kayınpederim	3	3.0
Büyük halam	1	1.0
Büyükteyzem	1	1.0
Dayım	2	2.0
Eşim	1	1.0
Kayınvalidem	11	11.1
Kayınvalidem ve baldızım	1	1.0
Eşimin dedesi	1	1.0
Eşimin teyzesi	1	1.0
Annem	22	22.2
Babam	9	9.1
Halam	1	1.0
Teyzem	5	5.1
Teyzem ve annem	1	1.0
Cevap yok	9	-
Geçerli sayı	**99**	**100**
Toplam	**108**	

32) Kendi evinde bakıcı yardımı ile bakılan yakınınızın bakımından memnun musunuz?

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Kısmen Memnun	15	16
Evet	60	66
Hayır	16	18
Toplam	**91**	**100**

32.a) Yukarıdaki soruya verilen açıklamalar

Cevaplar	Sayı
Çok memnun olmasam da başka şansı yoktu	1
Çok zor bir süreç	1
Daha önce baktırdık ama memnun kalmadık ve bakımevine verdik	1
Evet memnunduk ama bizim üstümüzde büyük bir yük vardı. Çünkü bakıcıları yönetmek, evin alışverişini yapmak , yaşlımızın hastane ve ilaç ihtiyaçlarını karşılamak onu sürekli doktora götürmek ve bakıcıların iş izinleri ve özel sorunları ile uğraşmak hiç kolay değildi.	1
Evet, 2 kişi olduklarından biri yatılı diğeri mesai çalışan 2 kadınları var.... 2 side şansımıza çok iyi insanlar	1
Gündüz (8:30-5:00 gibi, ben işteyken) gelen yardımcımız var. Memnunum	1
Halam alzeimer hastasi. önce evde bakıcı ile bakılırdi şimdi bakimevine verdi evlatları.	1
Hayır, profesyonel, güvenilir ve şefkatli olması gerekir.	1
Hayır. O yüzden şu anda babama annem bakıyor.	1
Hiç yoktan iyidir	1
İdare ediyordu. Hiçbir şekilde aileden biri gibi bakılmadı	1
Kısmen, tıbbi bakım konusunda yetersiz kalınıyor	1
Kişisel bakım, temizlik, tertip ve beslenmesinden memnunuz, psikolojik boşluğu aile üyeleri olarak dolduruyoruz	1
Minimum düzeyde evet	1
Orta derecede. Hemsirelik hizmeti zayif	1
Sıkıntılı bir süreç, çok da memnun değilim	1
Sigara içmesi dışında memnunduk	1
Memnum değildim bu yüzden sorunlar yaşadım	1
Yeterli degildi	1
Evet	54
Çok memnunum	3
Kısmen memnunum	3
Hayır	8
Orta	2
Pek değil	2
Cevap vermeyenler	17
Geçerli sayı	**91**
Toplam Sayı	**108**

33)Evde bakım için bakıcıya aylık ne kadar ücret veriyorsunuz? (TL)

Ücret Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
2,000 – 3,000 TL	16	20.8
3,001 – 4,000 TL	45	58.4
4,001 – 5,000 TL	11	14.3
5,001 – 6,000 TL	1	1.3
6,001 – 7,000 TL	4	5.2
Toplam	**77**	**100**

Not: "Bilmiyorum" diye cevap verenler ve cevap vermeyenler istatistikten çıkartılmıştır. Dolar bu yılın ortalama kuru 6.5 alınarak TL ye çevrilmiştir.

34)Aylık bakıcı ücreti dışında, yaşlınızın aylık toplam bakım masrafları ne kadardır? (yiyecek, içecek, ilaç, bez, elektrik, telefon, gaz vs.)

Ücret Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
1,000 TL den az	1	1.5
1,001 – 3,000 TL	35	53.8
3,001 – 5,000 TL	15	23.1
5,001 – 7,000 TL	5	7.7
7,001 TL ve üstü	9	13.8
Toplam	**65**	**100**

Not: "Aynı evde kalınıyor ve bilmiyorum" diye cevap verenler ve "cevap vermeyenler" istatistikten çıkartılmıştır. Dolar bu yılın ortalama kuru 6.5 alınarak TL ye çevirilmiştir.

35) Ülkemizde arzu ettiğiniz kalitede çok iyi bakım sağlayan bakımevleri olsaydı yakınınızı böyle bir bakımevinde baktırmayı düşünür müydünüz? Lütfen açıklayınız.

Cevaplar	Sayı
2. Derece yakınlarımı	1
Belki	3
Emin değilim	2
Emin değilim , o gün geldiğinde herkimse onun tercihine bırakırım.	1
Emin değilim, böyle bir bakım evine entegre olması gereken diğer unsurların durumu pek parlak değil. Bu da bahsettiğiniz kalitenin sağlanmasını zor hale getiriyor.	1
Evet	72
Evet, iyileşene kadar	1
Evet ,sürekli degılse bıle bellı aralıklarda baktırmayı dusunurdum	1
Evet, sürekli değil zaman zaman belki birkaç saatliğine bırakırdm	1
Evet . Eğer rahatça güveneceğiz ve yaslilarimizin bakımını saglayacak bir yer olsa bırakabilirdim.	1
Evet .iyi hizmet almasi ve iyi bakilmasi bence herkes icin iyibir seçenek	1
Evet ama kendi tercihi önceliğim olurdu	6
Evet düşünürdüm, kurumlar süreklilik arzeder, bakıcılar gibi her altı ayde birini bulmak zorunda kalmazdık o zaman. Yaşlılar için sık sık bakıcı değiştirmek zordur ayrıca yaşlı yakını olan bizim için de sürekli iş izni çikarmak hem maddi hem de manevi bir külfettir. Bunun yanında yaşlımız tek bir bakıcının elinde ve kimsenin göremediği bir ortamda bakılıyor. Fakat iyi bir bakımevinde bakılsa yaşlımızın	1

bakıcılar tarafında istismar edilme ihtimali de daha az olur. Ayrıca yaşlılar bakım evinde diğer yaşlılar ile de sosyalleşme imkanı bulabilirler.	
Evet düşünürdüm. Orada gerekli hijyen koşullarında, psikolojik destek ve sağlık yardımıyla, daha itinalı bakılabileceğini düşünüyorum.	1
Evet düşünürdüm. Sıcak aile ortamının sağlanacağı,sağlık+hijyen+beslenme+sosyal aktivite vs. Ortamının olduğu bir yaşam evi olmuş olsaydı düşünurdum	1
evet fakat toplumda bu konuda çok önyargı var	1
Evet, bakıma muhtaç yaşlı eğer mutlu olacağı ve özenli, temiz bakılacak bir yer olursa elbette olumlu düşünülür.	1
Evet, çok iyi bakım sağlayan bakımevleri olsaydı ve eşimin annesi veya babası nın hayat kalitelerinin artacağını düşünseydim tabiki düşünürdüm.	1
Evet, düşünürdüm, yaşlılık insanların insana muhtaç olduğu en kritik dönem, yalnız kalmamaları, ruhen de doyurulmaları, eli ayağı tutan bireylerin üretmeye devam etmeleri ve yaşamdan kopmamalarını, eğlenmelerini, olumlu düşünmelerini teşvik edecek, saygı çerçevesinde hizmet sağlayan bir ortam onlar için son derece gerekli ve yararlıdır ve ülkemizde büyük bir ihtiyaçtır.	1
Evet, eğer kendini yaşlı, hasta ve işe yaramayan birisi gibi hissettirmeyecek bir yer olursa dusunumeye değer bulurum	1
Evet, eğer yaşlı bakımı konusunda uzman hemşire ve hasta bakıcıların olduğu bir bakım evi olsaydı, yaşlıların huzurlu ve hijyenik bir şekilde düzenli olarak denetimlerin yapıldığı güvenebileceğim bir bakım evi olsaydı düşünebilirdim.	1
Evet, fiziksel olarak bakamayacak durumda olsaydım dusunurdum	1
Evet, kendim bakamıyorsam	1
Evet, pandemi surecinde Avrupa ve Amerikada bakimevlerinde yasananlar nedeniyle dusunuyorum.	1
Evet, şartlara göre değişir eğer kendim bakamıyorsam ve güvendiğim bakımevi varsa neden olmasın	1
Evet, Ulkemizde Yaşlı veya yalnız kişilerin yaşayabileceği,saygı ve özellikle sevgi ortamının olduğu,hijyen ve sosyal hayatın akışta olduğu bir yer olmuş olsaydı, evet düşünmeden şahsen de kalırdım.	1
Evet. Anne ve baba veya aile bakamaycak duruma geldiğinde kaçınılmazdır.	1
Evet. Bu alanda uzmanlasmis kişilerin bu alanda tecrübe ve bilgisi olmayan benden çok daha fazla yakınıma faydalı olacağına inanıyorum.	1
Kesinlike evet	4
Kesinlikle dusunurdum. Hijyenik sağlıklı ve sosyal bir ortami varsa eger.	1
Kesinlikle düşünürdüm. Gözümün arkada kalmayacağı anneannemin huzurlu ve mutlu olacağı bir bakımevi olması koşuluyla.	1
Kesinlikle evet. Maaşını bağlar orada bakılmasını tercih ederiz	1
Kesinlikle kaliteli hijyene önem veren bir yer olsaydı baktırırdım.	1
Kesinlikle..... kendisi için yaşıtları ile sosyal zamanda geçirebileceği güvenilir temiz otel kıvamında bir yer olsaydı neden olmasın	1
Olabilir	7
Olabilir kres tarzinda bakim evleri guzel olurdu	1
Olabilir. Düzenli olarak sağlık durumu ile kontrollerinin yapılması ve sosyal bir ortam sağlanması böyle bir kararda etkili olabilir.	1
Hayır	38
Hayır - psikolojik olarak çökerdi-istenmediğini düşünür	1
Hayır çünkü als hastası idi özel bakım gerekiyordu.	1
Hayır çünkü ev ortamının yerini tutamaz	1

Hayır düşünmezdim. Ana babaya bakmak çocuklarının görevi. Her ne kadar yoğun olsak da, nasıl ki onlar bize çocukken baktı, biz de onlara yaşlanınca en iyi şekilde bakmak durumundayız.	1
Hayır Kendi ailemizin bakmasını tercih ederim	1
Hayır kendim bakmayı düşünürüm	1
Hayır kendimiz bakmayı tercih ederim ama imkanım olmasa evet	1
Hayır, ama olmalı	1
Hayır, annem istemediğinden dolayı düşünemezdim	1
Hayır, anneme ben bakmak isterim elimden geldiğince. Ama bizim çocuğumuz yok ve iletide bakım evine mutlaka ihtiyacımız olacak	1
Hayır, bence annen ve babaya evlatları bakması gerekir her ne kadar huzur evler varsa	1
Hayır, bizim gözetimimizde evinde bakılmasını tercih ederdim. İlerde kendim için öyle bir yerin olmasını çok isterim	1
Hayır, Bugune kadar oyle bir yer olmadigi icin ve hep kotu olduklari icin boyle bir hayata atamizi asla vermeyiz gozunun arkada kalmayacagi bir yerin de olamiyacagini dusununce o egitime vakif kisiler olmadigi icin ce para gozu ile bakildigi icin yakin bir zamamda da olabilecegini dusunmuyorum ama dort dortluk evini aratmayacak guzellikte ve sevecenlikte olursa niye vermiyelim diyecegim ama diyemiyorum kktc de bizim kafa yapimizda oyle bir yere yurt veye bakimevllerine vermek atayi bastan atmaktir once biz bu kafa yapimizi degismemiz lazim saygisizlik diye bakariz veremem herhalde boyle bir yere. Vermem.	1
Hayır, çocukları varsa evde yardımcı alıp bakılmalı	1
Hayır, çok zorda kalmadıkça	1
Hayır, Evinde bakımı tercih ederim	1
Hayır, Hayal edemediğim için hayır deyceğim ama herhalde ABD VS DEKİ GİBİ PROFESYONEL olsaydı, sadece bakın değil, sevgi, insan yerine konma vs düşünebilirdik sanırım. Yani evde tecrübesiz bir kişi ile gününü geçirmektense daha mutlu olurdu, zihin sağlığına daha iyi gelecek aktiviteler yapardı.. vs.. dedim ya burada hayal edemem. Sağlıklı insana bile saygı yok. Değer yargılarını yitirmiş bir halktan (istisnalar beni affetsin) bahsediyoruz. O yüzden hayır dedim	1
Hayır, kendi ev ortamında mümkünse bakılması psikolojik olarak daha iyi olur diye düşünüyorum	1
Hayır, kendi evinde bakılmasını tercih ederdim.	2
Hayır, kendi evini tercih ettiginden dolayi düşünmezdim	1
Hayır, kendi evleri olduğu müddetçe evde güzel ve güvenilir bir bakım sistemini tercih ediyorum	1
Hayır, Kendisi tercih etmez	1
Hayır, O kendi tercihi ile olabilir. Mümkün oldukca evinde bakılması en iyisi diye düşünüyorum.	1
Hayır, öncelikle evinde kalmayı tercih eder	1
Hayır, sağlık ve ekonomi elverdiği sürece evinden, doğal ortamından, ailesinden koparılmasını doğru ve vicdanlı bulmuyorum. Ancak kendim yetemediğim zaman en iyi bakılabileceği ve sık ziyaret edebileceğim, şefkatle bakılacağı bir yere verebilirim...	1
Hayır, Yaşlı bakım evinde kalan bir yakınım yok ancak kendimce yaptığım araştırmada bu tür yerlerin pek tercih edilir standartlarda olmadığını gözlemledim	1
Hayır. Çünkü iyi bakım kadar sevdiklerinin yanında olmak da önemli	1
Hayır. Evlatlar anne babaya kendi evinde bakmalıdır.	1

Hayır. Kendi evlerinde olmaları ruh sağlıkları be benim sık sık beraber olabilmem için daha iyi	1
Hayır. Üzülürdü	1
Hayir, su an evde bakilabilecek durumda olduğu icin dusunmezdim	1
Kendi fikrini alırdım	1
Sağlık durumnuna bağlı ve hizmet kalitesine bagli	1
Sağlık durumuna göre düşünürdüm	1
Şu anda yok ileride belki	1
Cevap vermeyenler	3
Toplam	**202**

35.a) Ülkemizde arzu ettiğiniz kalitede çok iyi bakım sağlayan bakımevleri olsaydı yakınınızı böyle bir bakımevinde baktırmayı düşünür müydünüz (Statistik Olarak)

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	109	55
Hayır	70	35
Emin Değil	20	10
Toplam	**199**	**100**

36) Ülkemizde arzu ettiğiniz kalitede çok iyi bakım sağlayan yaşlı bakımevleri olsaydı, böyle bir yere en çok ne kadar ücret vermeyi kabul ederdiniz? (TL)

Ücret Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
1,000 – 3,000 TL	25	15
3,001 – 5,000 TL	119	71
5,001 – 7,000 TL	13	8
7,001 – 20,000 TL	11	6
Toplam	**168**	**100**

37) Yaşlınızın bakım konusunda tercihi nedir? Kendisi nerede bakılmayı arzu eder? Lütfen açıklayınız.

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Aile yanında bizimle beraber	11	6.1
Bilmiyoruz	11	6.1
Ev ortamında	142	79.3
Kaliteli bir bakımevi	15	8.4
Toplam	**179**	**100**

38)Yaşlı yakını bakılırken kardeşler arasındabir işbirliği var mıdır? Maddi külfet ve manevi yük paylaşılıyor mu?

Cevaplar	Sayı
Evet paylaşılıyor	107
Kardeşlerim yurtdışında yaşıyor, ancak senede 1 ay gelebiliyorlar	3
Kardeşim ile manevi olarak işbirliğimiz vardır.	1

5 kardeşten sadece 2 kardes annemize baktık. Manevi yükü biz yüklendik maddi yönden de bir kardes daha yardım etti.	1
Hayır	25
Kendim ve eşim için biz karsilariz	1
Kardeşim var ama paylaşım olmamıştı ben kendi evimde bakıcıyla baktım	1
Bakım olarak degil fakat ilgi olarak paylasım var	1
İşbirliği zor	1
Manevi yükü şu sıralar Zoom ile karşılıyoruz. Mümkün olduğunca gelip destek oluyorlar.	1
Manevi yükü herkes paylaşıyor	1
Haftasonları ve yaz tatillerinde daha çok yardımcı olabiliyoruz.	1
Maddi yuk paylasiliyor olsa da genelde sorunlari cozme hep ayni kisiye yikiliyor.	1
Genelde işbirliği gecmişte oldu.	1
Bazen sıkıntı oldu	1
Herkes sorumluluğu üstünden atmaya çalıştı	1
Kısmen	3
Gerek yok geliri iyi	3
Çoğu zaman	1
Bazen, daha cok ben ilgileniyorum.	1
Kardeşlerin 3 tanesi paylasiyor 2 tanesi paylasmiyor	1
Hayır paylaşılmamaktadır.tek sorumluluk bakımı üstlenen kardeşin üzerindedir ve anne istemesine rağman kardeş bunu paylaşmamaktadır.	1
Şimdi benim annem vefat etmiş durumdadır. Ancak yıllar önce bakıma muhtaçtı kalçası kırılmıştı. Kendi evimde ona bakıyordum. Kardeşlerimden hiç bir yardım görmedim. Tek başına helel olsun anneciğine baktım.	1
Geçmişte hiçbir işbirliği olmadı.	1
Biraz var fakat kardeşlerin çoğu yurtdışında olduğu için işin çoğu iki kardeşe düşüyor bu da gerginlikler yaratıyor	1
Evet, kardeşimle annemin hastalık döneminde bakımını mümkün olduğunca paylaşmaya çalıştık. Madde külfeti annem ve babam karşıladı.	1
Ihtiyaç duyulmadı	1
Cevap yok	39
Toplam	**202**

39) Evde bakım gören çok yaşlı veya yatalak hastanız varsa ona eve doktor getirmede veya onu hastaneye götürmede zorluk yaşıyor musunuz? Lütfen açıklayınız.

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	74	48
Hayır	80	52
Toplam cevap verenler	**154**	**100**

39.a) "Evet" yazan kişilerin notları;

Evet ,annem Alzeimer hastası olduğu için hastaneye gitmesi zor oluyor.
Evet anneannemde yaşadık. Hasta nakil araçları olmadığı için hastaneye götürmede zorluklar yaşadık.
Evet aptda yaşadığımiz için götür getir ćok zor oluyor

Evet çok sorun yaşadık. Hem eve doktor getirmede hem de yaşlımızı hastaneye götürüp getirmede çok zorluklar çektik. Hastamız ambulans ile ayağı kırık gitti ama yürüyemeyen hastamızı ameliyatlı olarak kendi arabamızın arkasında ite kalka arka koltuğa uzatarak eve getirdik ve odasına taşıdık.
Evet çok zor .3 kişi ile gidiyoruz
Evet hareketleri çok yavaşladkğı için zorlanıyoruz
Evet taşıma servisi yoktur
Evet yaşıyorum,dr. Genelde eve gelmiyor ve ücret bizi aşıyor,hastahaneye yaşlı ve yürüme zorluğu olan bir insanı götürmek önünün canını yaymaktan başka bir ise yaramıyor,hastahane psikolojisi yaşlılarımızı daha da hasta ediyor.
Evet yaşıyoruz, zaman en büyük problem
Evet yaşıyoruz,aile dr. Yoksa zaten gelmiyorlar,maddi olarak da hicbir indirim yapılmıyor, hastamızın yatalak olduğu düşünüldüğünde ise ,yaslimiz icin hastahaneye götürulmek tam bir kabus
Evet zorluk yaşamıştık. Devlet hastahanesi ambulansı ile ancak evden aldırabiliyorduk babamı. Ve yatalak olduğundan dolayı çok çok zorlanıyorduk. Eve doktor çağırmak zaten ayrı bir zorluktu.
Evet, benim yok ama duyduğum kadarı ile bu sıkıntıları yaşayan yakınlar var.
Evet, Bu konu en sıkıntılı olan konulardan birisidir. Parası olduğu sürece hiçbir şekilde devletten hizmet almamaktadır. Değil ilaç doktor bile bulmakta zorlanıyoruz.. ilaçlarını reçete ettirmekte binbir prosedürden kaynaklı sıkıntıları yıllardır yaşıyoruz.
Evet, dedemin arabaya binip gidip gelmesi bazen sıkıntılı olabiliyor ama doktorlarının eve gelmesi konusunda bir sıkıntımız yok
Evet, doktora götürmek imkansızdı çünkü kasılmıştı vücudu. Doktorda geliyordu çağırdığımızda, geç de olsa.
Evet, Dr getirmekte zorluk yok.Hastaneye götürmek zor.
Evet, evi merkezden uzak olduğu icin, ambulans, doktor, getirmek zor, ayrıca felçli olduğu için taşıması da zor!
Evet, gerektiğinde ambulans çağırıyoruz
Evet, Hasta nakil arac sayisi az oldugundan hastayi hastaneye gorusmek cok buyuk sorun.
Evet, Hastane için zorlanıyorduk özel hastaneden ambulans geliyordu
Evet, Her doktor eve gelip hasta bakmıyor, çok yoğun oluyorlar
Evet, iki durunda da zorluk yaşanıyor
Evet, kendi aracimizla gerektiginde goturuyoruz ama sehir disi oldugu icin zorlaniyoruz.
Evet, mobilite zorluğu yaşıyor çünkü nene ve dede çok yaşlı
Evet, Teyzemin bakımını yaparken doktorun gelmesini sapladık ama hastaneye götürmede zorluklar yaşadık
Evet, yatağından kaklamadığı için hasta olması durumunda müdahele edecek doktorun eve gelmesi gerekmektedir.
Evet, yatalak olursa zorluk yaşanır
Evet, Yürümesi çok zor olduğu için hastaneye gitmek çok zor oluyor
Evet, Zaman zaman yaşıyoruz. Özellikle Alzheimer hastası olduğu için hastane de şartlar çok zor.
Evet, zaman zaman zorluk yaşıyoruz. Özel yaşlı taşıma hizmeti olmadığı için
Evet. Babaannem kilolu oldugu ve yuruyemedigi icin hastaneye goturmek zor oluyor. Eve hizmet verilse daha iyi olurdu.
Evet. Çok az doktor eve gelmeyi kabul ediyor. Çok zorlanıyoruz
Evet. Yalnız bu problem daha çok evin 4.katta ve asansör olmamasından kaynaklanıyor.

39.b)"Hayır" yazan kişilerin notları;

Hayır, ambulans hizmetleri iyi çalışıyor
Hayır, annem taksi ile götürür
Hayır, Kardeşlerim arasında doktor olduğu için yaşamıyoruz
Hayır, oluşan özel hastanelerle zorluk yaşamadık
Hayır, yaşamayık aradığımızda gelirler

40) Kendi yaşlılığınızda bakıma ihtiyaç duyduğunuz zaman nerede bakılmak istersiniz?

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Çocuklarımın evinde	4	2.0
Düşünmedim, emin değilim	8	4.0
Özel odalı kaliteli bir huzurevi/bakımevinde	86	42.5
Kendi evimde yardım ile	104	51.5
Toplam	**202**	**100**

41)Yaşlılık döneminiz için para biriktiriyor musunuz?

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	104	51
Hayır	98	49
Toplam	**202**	**100**

42)Emeklilik maaşınız veya emekli olunca bir geliriniz olacak mı ?

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	194	96
Hayır	8	4
Toplam	**202**	**100**

43)Şimdiye kadar Kuzey Kıbrıs'ta bulunan herhangi bir bakımevini ziyaret ettiniz mi?

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	144	71
Hayır	58	29
Toplam	**202**	**100**

44) Kuzey Kıbrıs'taki bakımevlerini hizmet açısından yeterli buluyor musunuz? Lütfen açıklayınız.

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Bilgim yok	22	11
Evet	9	4
Hayır	171	85
Toplam	**202**	**100**

44.a) "Hayır" yazan kişilerin notları;

Hayır hizmet açısından yerersin olduğunu düşünüyorum
Hayır . Hastalar bakımsız kirli tıbbi donanımdan yoksun iklim koşullarına göre düzenlenmemiş yerler ve eğitimsiz personel adeta eşya gibi davranılan mutsuz bireyler. hiçbir yerde düzgün bir bakım göremedim orada olmayı da istemem hiçbir yakınımı orada görmek de istemiyorum
Hayır bulmuyorum birçok bakımevine ziyarette bulundum çalışanlar eğitimli değil bu işi yapmaktan mutlu değiller. Zorunlu olarak orda bulunuyorlar. Teknik alt yapı yeterli değil. Yaşlılar mutsuz ve bakımsız. Yemekler diyetisyen kontrolünde değil. Daimi bir hemşire yok. Doktor kontrollerinin düzenli olduğunu sanmıyorum. Hijyen yeterli değil. Sosyal aktivite yeterli değil. En önemlisi sevgisiz bir ortam. Elbette ailelerin ilgisizliği de var. Aileler ücreti ödeyip başka bir şeyle ilgilenmek istemiyor. Denetleme olmadığı için kalite maalesef çok düşük. Ücretler ile bakım evi çevrilmeye çalışılıyor bu da yeterli olmuyor. Devlete ait olanların dışında herhangi bir devlet desteği yok sanırım
Hayır bulmuyorum, 1. Bakımevlerine yerleştirilen hastalar için torpil mekanizması devreden çıkarılmalı 2. Daha fazla Doktor, hemşire, ilaç, psikolog desteği verilmeli 3. Çalışan herkese hastalarla iletişim becerileri eğitimleri düzenli verilmeli ve tekrarlanmalı 4. Burada bakım alan yaşlılara insanca davranılmalı 5. yaşlıların sadece yemek yiyen ve ilaç içen bireyler olduğu değil, sosyal, deneyimli ve paylaşmaya açık bireyler olduğu hatırlanmalı ve onları topluma dahil etmeliyiz.
Hayır bulmuyorum, çok eksikleri vardır ama onları yermek yerine gelişmeleri için yardım etmek gerekir. Var olan bakımevleri olmasaydı şu anda yakınlarımızı koyacak hiç bir yer olmayacaktı. Bunu da unutmamak lazım.
Hayır bulmuyorum. Huzur evleri ve bakım evlerinin yasal statüsü bile yokken ilgili denetimlerin yapıldığını düşünmüyorum.
Hayır güvenli ve yeterli olmadığı hissine kapılıyorum...
Hayır KKTC'deki şimdiki anlayışla yeterli olamaz
Hayır malesef ,hijyen ,yapılan aktıvıte ve yaşlılara ılgı konusunda eksık goruyorum.
Hayır tamamıyla sıfır kalite
Hayır- yaşlı olsam buralarda olmayı istemezdim, 2 yer gördüm, Lapta'daki çok kötüydü zaten- sidik kokardı, diğeri ise Bülent Ecevit idi. Burda da sağlıklı yaşlılar ile sorunlu olanların karışık olması çok moral bozucu. kimsesizler yurtları gibiydiler, Allah düşürmesin denecek cinsten maalesef
Hayır yeterli bulmuyorum,değer verilmiyor,saygı ve sevgiden yoksun,sosyal aktivite,yasam koşulları ve mimarı olarak yapılar uygun değil.huzur evi veya bakım evi vs. Bu adın da değiştirilmesi gerektiği inancındayım.yasli ve/veya muhtaç olduğumuz hissinin olmadığı tam tersi bizi yeniden hayata bağlayacak etkenlerin olduğu renkli ve enerji dolu bir konaklama yeri olmalı.
Hayır yeterli değil çünkü çok eksik var.
Hayır yeterli değil. Hizmet kalitesi düşük
Hayır, ayrıca hijyen konusunda da yeterli olmadıklarını düşünüyorum. Personel ise dikkatle seçilmeli ve standartlar yüksek olmalı
Hayır, Bu yerler genelde bina olarak uygun degil ayni zamanda odalar cok kalabalik ve hizmet kalitesi dusuk.
Hayır, çok eksikliklerin olduğunu düşünüyorum

Hayır, çok yetersiz ve kalite açısından standartları çok düşük. Aileler daha çok akli dengesi bozuk, bunama dönemine girmiş veya fiziksel ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlılarını huzurevlerine vermeyi tercih ediyorlar.
Hayır, daha iyi olabileceklerini duyuyorum
Hayır, ev ortamı değil hastahanede olduğunuz belli olmayan bir ortamı tercih ederim
Hayır, Hastalık durumları için yetersiz
Hayır, huzurevi bakımevi birlikte hizmet veriyor, yeterince temiz ve konforlu değiller, yeterince sosyal faaliyet yok
Hayır, İstisnalar hariç olmak üzere, yetersiz buluyorum
Hayır, Kesinlikle yeterli bulmuyorum. Ancak bazı "iyi" diyebileceğimiz örnekler var ... Örneğin, Kalkanlı'da kurulan bakımevi ülke şartlarına göre iyi çalışıyor gibi durmaktadır. Özel bakımevleri hakkında herhangi bir fikrim yok.
Hayır, Kesinlikle yetersiz. Daha önce bakım evinde şiddet uygulandığına da şahit oldum fakat çalışan ve sahipleri kabul etmedi.
Hayır, kirli bakım ve ilgi az
Hayır, KKTC'nin hizmet sunumu konusunda sahip olduğu genel standart yaşlı bakım evlerinin de en büyük kısıtlayıcılarından biri olarak karşımızda duruyor.
Hayır, Tüm h.evlerini ziyaret atmadım fakat devlete ve özele ait en az 4 yere gittim.hizmet ve kalitesi yetersiz malesef.
Hayır, Yeterli bulmuyorum. Fiziki alt yapı, eğitimli bakım elemanı ve yasal yapı konularında büyük eksiklikler ve yetki karmaşası var
Hayır, yeterli bulmuyorum. Ozen ve guven yok.
Hayır, Yeterli bulmuyorum. Öncelikle temiz ve hijyen değiller. Bakımevine giretkenden idrar kokusu geliyor.bakima muhtaç kişiler temiz giysiler ve saçları yıkanmış değiller. Bakıldığı zaman çiçek gibi olmalı. Hergun hastalar yıkanmalı.
Hayır, Yeterli bulmuyorum. Ziyaret ettiğim huzurevinde engelli genc bireyler de mevcuttu. Yeterli hijyen ve ilginin yaşlılara sağlanamadığı düşünüyorum.
Hayır, Yeterli de var ama çoğu yetersiz
Hayır, yeterli değil ve çok kötü. Hem bakıcıların yaklaşımı, hem de yaşam alanları çok kötü.
Hayır, Yeterli değil. Soyal hayat yok
Hayır, yeterli değildir. Oldukça ilkel bir görüntü sergilemektedirler.
Hayır, yeterli profesyonellikte olmadiklarini dusunurum.
Hayır, Ziyaretimde gördüğüm ev apartman dairesi idi beğenmemiştim :(((
Hayır. Çünkü eğitimli kişiler malesef çalışmıyor
Hayır. Kalite ve guven yok
Hayır. Sevgi ve saygi yoksunu olduklarını. Ve sadece umitsiz yaşlı ve hastalarin bulunduğu, terkedilmiş barinaklar gibi olduğunu düşünüyorum
Hayır. Çünkü birkac ziyaretimde kötü kokular ile karşılaştım. Bu da yetersiz olduğunu gösterir
Hayır. Hatta duyduklarım çok ürkütücü. Allah düşürmesin.
Hayır. hayallerimden uzak yerler.
Hayır. Konuk evi gibi, ilgi alaka yok temizlik hijyen çok düşük
Hayır. kültürel olarak da anlayışımız çok eksik bu konuda
Hayır. Sosyal aktivite ve onları hayata bağlayacak çalışmalar eksik.
Hayır. Yaşlı ile hasta ve engelli aynı yerde bskılmaya çalışılıyor. Huzur olamaz.
Hayır. Yeterince uzman eleman yoktur. Yaşlılara göre terapi aktiviteler yoktur. Tek kişilik odalar yoktur.
Hayır... Profesyonellik yok

Hayır... yeterince hijyen bulmuyorum.
Hayırlı, bakımevine gidenler erken vefat ediyor
Hayir yeterli bulmuyorum,huzur ve bakimdanda öte, gördüğüm yerlerde yaşam yok sevgiden yoksun yerler..
Hayir. Denetimlerin oldugunu dusunmuyorum

44.b)"Evet" diyen kişilerin notları;

Evet, sadece 1 huzur evine gittim gayet iyiydi
Evet, ziyaret ettiğim Kalkanlı yaşam evini yeterli buldum

45) Bakımevinden talep ettiğiniz / beklediğiniz hizmetler nelerdir?

Cevaplar	**Sayı**	**Yüzdelik (payda 484)**	**Yüzdelik (payda 202)**
Hepsi	146	30.2	72.3
1- Tüm odaların ve ortak kullanım alanlarının hijen ve temiz olması	53	11.0	26.2
2- İçinde banyo, tuvalet bulunan tek kişilik özel oda olması	50	10.3	24.8
3- Bakıcıların temiz, bakımlı ve bilgili olması, yaşlılara iyi davranmaları	51	10.5	25.2
4- Hemşire ve doktor bulunması	50	10.3	24.8
5- Yaşlıları için düzenli sosyal ve fiziksel faaliyetlerin olması	51	10.5	25.2
6- Yüzme havuzu ve egzersiz odalarının olması,	4	0.8	2.0
7- Fizik tedavi imkanı bulunması	44	9.1	21.8
Diyetisyen olması	5	1.0	2.5
Kişisel hobilere imkan verilsin	1	0.2	0.5
Bol yeşil alan olması	5	1.0	2.5
Zaman zaman dış gezilerin olması	2	0.4	1.0
Görüntülü görüşme ve kamera sistemi	3	0.6	1.5
Özel eğitim verilmeli, güncel konular, psikoloji ile ilgili vb.	5	1.0	2.5
Kamera sistemi ile yaşlıları uzaktan kontrol edebilmek	1	0.2	0.5
Arkadaşlarımın da burada kalması	1	0.2	0.5
Salon ve mini mutfağı olan 1+1 ler	1	0.2	0.5
Kütüphane, müzik dinleyebilecek şartlar/ortam	1	0.2	0.5
Teknolojik	2	0.4	1.0
Doktor olmasa da hemşire sürekli olsun	1	0.2	0.5
Sevgi ve güleryüz, sıcak bir ortam	7	1.4	3.5
Toplam	**484**	**100**	**100**

Not: Katılımcıların birden fazla cevap vermesinden dolayı toplam cevaplar katılımcı sayısından daha fazladır.

46)Yukarıda belirttiğiniz özelliklerde bakımevi Kuzey Kıbrıs'ta kurulmuş olsaydı, yaşlılığınızı burada geçirmeyi tercih eder miydiniz?

Cevaplar	**Sayı**	**Yüzdelik (%)**

Evet	165	82
Hayır	37	18
Toplam	**202**	**100**

46.a)Yukarıdaki soruya cevabınız "Hayır" ise lütfen nedenini açıklayınız.

Aile insanın ilacıdır	1
Sağlıklı ölmeyi planlıyorum.	1
Kendi evimde çocuklar torunlar ile zaman geçirmek daha önemli	1
Evimden, hatiralarimdan, köyümden, doğup büyüdüğüm yerden ayrılmak istemem.	1
Kendi evimde çocuklarımın gözetimi altında olmak isterdim	1
Evimde yaşlanmak istiyorum	1
Ben kendimi yaşlılığı hazırladığı mı düşünüyorum aklım yerindeyse kendime bakabileceğim veya baktırabileğim. Eğer akıldan yoksun olacaksam benim için hiçbir yer farketmez	1
Evimde bakici yardimi ve ailemin yardimi ile gozetim altinda tutulmayi tercih ederdim	1
Atami yada hayatta olan kayinvalidemi de vermem ben de boyle bir yerde bakilmak istemem	1
Kendi evimde yaşlanmak isterdim	1
Kültürel bir yaklaşım bakım evi terkedilmişlik duygusu yaratıyor.	1
Gelirim olduğundan kendi evimde kalmayı tercih ediyorum	1
KKTC'deki insanların maalesef potansiyelini bildiğim için hayal edemem ve elim hayıra gidiyor. Bir kere devletimizin saygısı yok vatandaşlarına...	1
Son zamanlarımı sevdiklerimden, anılarımdan, evimden uzak geçirmek istemem, amaçsız ve umutsuz olmak istemem...Ancak kendi kendime yetemediğim, bakıma muhtaç ve yalnız olursam tercih edebilirim.	1
Tercih etmiyor. Terk edildiğini düşünecek	1
Sağlıklı bir şekilde kendi evimde kendi bahçemde olmayı hatıralarımla yaşamayı ve ölmeyi tercih ederim	1
Kendi evimde bakılmayı tercih ederim	1
Evinden çıkmayı son şans olarak değerlendirir	1
Kendi evimde daha huzurlu olacagimi dusunuyorum	1
Yalnızlığı tercih ederim	1
Evimde olmayı yercih ederim	1
evimde olmak isterim kendi duzenimde	1
Çünkü ben kendi evimde kalmak istiyorum..	1
Kendi evimde psikolojik olarak daha rahat olacağıma inanıyorum	1
Şu anda böyle bir durumda olmayı düşünemiyorum	1
Fiziken yukarıdaki imkanların sağlanmış olması kalitenin garantisi anlamına gelmiyor. Kaldı ki kalitede tutturulacak yüksek standart ekonomik olarak ödenebilir olmayacaktır.	1
Kişisel seçimim	1
Kendi evimde daha rahat bir yaslilik gecirecegime inaniyorum.	1
Kendi evimde olmayı tercih ederim	1
kalabalıkta yaşamayı tercih etmem	1
Özel arzuları kendi evleri	1
Hastalık durumuna / türüne göre de farklı cevap verebilirim. Yaşı da önemli.	1
Evde olmayı seviyorum	1

Kendim bakmak isterdim	1
Cevap yok	3
Toplam	**10**

46.b) 46. Soruya "Evet" diyenlerin yorumları

Bakimevi/ Huzur evi yerine Yaşam Evi konsepti bana daha mantıklı geliyor. Herkesin kendine ait studyo veya 1+1 tarzinda kucuk bir dairesinin oldugu, benzer yasta insanlarla ortak alanları paylaştığı, sosyallestigi, sağlıkcikarin olduğu bakıma muhtaç olan veya olmayan kişilerin yasayabilecegi bir yaşam sitesine sıcak bakiyorum.	1
Evet dedim ama kendi evimde olursam çocuklarım ve aileme daha yakın olurum diye düşündüğümden belki de gitmezdim.	1
Cocuklarim yaninda olmak onceligim.olurdu...	1
Toplam	**3**

47)Yukarıda belirttiğiniz özelliklerdeki bir bakımevinde bakılabilmek için sizce ne kadar bir ücret verilmesi lazım? (TL)

Ücret Aralığı	Sayı	Yüzdelik (%)
1,000 – 3,000 TL	42	23
3,001 – 5,000 TL	94	52
5,001 – 7,000 TL	21	12
7,001 – 9,000 TL	9	5
9,001 – 15,000 TL	12	7
15,001 TL ve üstü	2	1
Geçerli sayı	**180**	**100**

Not: Asgari net ücret 3,323 TL olarak alındı

48)Yukarıda belirttiğiniz ücreti verebilecek maddi gücünüz var mı?

Cevaplar	Sayı	Yüzdelik (%)
Evet	165	82
Hayır	37	18
Toplam	**202**	**100**

49)Yukarıdaki konuların dışında bizlere iletmek istediklerinizi belirtiniz

Yaşlı bakimevlerinin tam teşekküllü donanımlı olmalari en buyuk temennim.Maneviyat onlar icin çok önemli.Her yıl dernek olarak ziyaret ettigimiz Lapta Huzurevi bulunmaktadır. Naçizane fikrim; Devletimiz bu konuda daha hassas ve gerekli sağlık tecizat, sağlık hizmetlerinin kapsamli bir şekilde ivedilikle artırılması ve yasallaşması...Yalnizca yaşlılar haftasinda degil her an hatirlanmalari, özellikle ülkemizde ciddi anlamda kurumsallaşmasi gerektiğini düşünmekteyim .Teşekkür ederim.
Yapilan faaliyetler farkindalik yaratti ozverili calismalar devam etmeli.
İngiltere'de insanlık öldü. Şütfen aynı hatayı Kıbrıs'ta da yapmayın. İnsan olun, herkese insan gibi davranın ve özellikle de yaşlıları sevin ve koruyun
Fiziksel yaşlı olanlar ile ruhsal sorunlarından (alzaimers gibi) dolayı bakımevlerinde kalanların aynı odaları paylaşmamaları ve ayrı odalarda kalmaları gerekir.

Yaslilikta gerekecek olan tum saglik giderlerinin devlet tarafindan karsilanmasi.. Ister yasli bakimevi isterse kendi evi olsun.. ilaclatin mazeretsiz temin edilmesi...
Bakımevi ücretlerinin her kesime hitap etmesi
Bu gibi bakım ve yaşam evleri Devlet kontrolü ve denetiminde, devlet ile işbirliğinde yapılmalıdır.
Yalnızca yaşlılar değil engelli bakıma muhtaç bireylere de önem verilmeli.
Sosyal devlete sahip olmak için doğru siyasiler seçilmeli, yasalar düzenlenmeli
İnşallah başarırsınız
Doktoru, hemsiresi ve kalitleli yasam yeri ile bir yaslı evi bu ülkede şarttır.
KKTCde yaşlılar görmezden geliniyor yokmuş gibi davranılıyor bu yüzden böylesi bir anket çalışması yapdığınız için teşekkür ederiz
Kurulacak yapinin Sık aralıklarla ve düzenli bir sekilde uzman kisilerce denetim yapilmasini talep ediyoruz .
İhtiyaçlı yaşlı ve çocuk bakımı özel hizmet veren bakımevlerinin yanısıra devletin başlıca sorumlulukları arasındadır, araştırma sonuçlarına yön verirken lütfen bu ayrımı göz önünde bulundurmanızı rica ederim. Parası olana bakım ve hizmetlerinin iyleştirilmesi yönüne gidirilirken, parası olmayanın bundan mahrum edilmemesi adına girişimlerin yapılmasını, topluma bu konuda da farkındalık kazandırılması gerekliliği üzerinde durulursa daha eşitlikçi bir imkan hakkı doğacaktır. Yaşlılar ve hakları konusunda da aileleri bilgilendirmek çok yerinde başka bir çalışma alanıdır. Böylesine hassas bir konuda çalışma başlattığınız için sizi kutlarım, kolay gelsin.
Kuzey Kıbrısın kanayan yarası bence kalifiye olmayan yabancı uyruklu insanların meslekleri olmamasına rağmen sadece para için ülkemizdeki yaşlılara bakmaları veya baktıklarını sanmaları ve hak edmeden bir sürü para kazanmaları
Darülaceze kurumlarını inceleyin
Cok gerekli.Dunya standartlarında olması gerekir geç bile kalindi
Güven veren hijyen yönetilmeden yönlendirilen(Burası sizin eviniz)duygusunu kaybetmeyeceğim bir ortam verebileceğinizi umut ederim
Ücret konusu tartışılabilir. Yaşlı bakımevleri bizim kültürümüz için biraz ters düşmekte, bu konuda biraz daha gelişmeye ihtiyacımız var.
Huzurevlerinde bilgili universite mezunu hemsirelerin yer almasi ozellikle geriatri hemsireginde uzmanlasmis hemsirelerin yasli bireylerin bakimi icin iyi bir bakim verici hak savunucu ve egitimci olabilecegini dusunmekteyim
Devlet insanlara yaşlandığı zaman sahip çıkmalı ve maddi destekte bulunmalıdır.
Devlet huzurevlerinin sadece bakıma muhtaç yaşlılardan oluşması gerekiyor. Engelli bireylerin ise kendilerine özel bakimevlerinin olmasi gerekiyor. Her iki kesimin de ihtiyaçları farkli ve özel ilgi ve bakım almaları gerekiyor.
Yaşlı bakımı önemli hassas bir durum yukarıda güzel düşünülmüş ama çok süistimal edilen bir konu olduğu için güvenemiyorsunuz
Sosyal sigorta yatırımları yapılırken YAŞLI bakım Ücretleri de Calışma bakanlığından alınıp YAŞLI bakım evlerini DEVLET ödemelidir
Yaşlı bakım evleri mümkünse ormanlık sakin doğa ile iç içe olmasını tercih ederim.Gürültüden ses kirliliğinden uzak.
Huzurevi/bakımevi veya evde bakım projeleri ciddi olarak denetlenmeli. Gerekli destek ve yardım sağlanmalı. Teşekkür ederim. :-)
Çok güzel bir çalışma, teşekkürler.
Aylık ücretler konusu günün şartlarına göre yetkili bakanlı veya müdürlükler karar verirse daha gerçekçi ve bağlayıcı olur bence

Yaşlı insanların en çok denizi ve ağaçları özlediğini farkettim. Doğayla içiçe olmayı çok arzuluyorlar. Dört duvar arasında kapalı kalmak yerine doğada dinlenmeyi, denizin sesini duymayı istiyorlar. Ben de ilerde yaşlılığımı böyle bir yerde geçirmek istiyorum.
Sevgiyle bakim isteriz
Emekli maasi ve devletin yardimi ile bence mevcut iylestirilerek birsey yapilabilit
Bence yasli degil yaliniz yasayan herkesin boyle bir hizmet almasi gerekir
Personelin çok titiz bir şekilde seçilmesi gerekiyor. Kimse sevdiğini kolayına emanet edemiyor ve bu zor durumlarda personelin profesyonelliği ön planda olmalı
Bu konuya değindiğiniz için sizleri kutlarim ve başarılar dilerim
KKTC de kaliteli hizmet veren bir yaşlı bakımevi ne ihtiyaç vardır
Sadece yaşlı/yatalak şahısların değil, engelli şahısların da bakımevine ihtiyacı vardır, bu tür aile bireyleri olanlar bu şahıslar yaşlanınca veya bakıcı bulamayınca çok büyük sıkıntı çekmektedirler
Umarim boyle yasli bakim evleri olur
Keşke kktc de böyle güzel bir bakımevi olsa. Hep arkadaşlarımla bunu konuşuyoruz.
Düzgün insanların çalışmasını isterim.
Yaşlı bakımevlerinde sürekli hemşire bulunması ve en az günde bir defa doktor kontrolu çok önemli. Yaşlılar hem hasta hemde ilaçlarını doğru düzgün almayı bilmiyorlar. Eğitimli kişiler onlarla ilgilenmeli.
Elbette ki bu tür bakım evlerine ihtiyaç var ama eğer insanlar evlerinde mutluysa evlerinde de bu hizmet verilebilmesi Bu da tıbbi bakım hemşire bakımı psikolojik destek Fizik Tedavi sosyal Rehabilitasyon içinde olacak şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir .bu devlet eliyle olabilir veya özel sektörün ya da bazı vakıfların üstlenebileceği bir program da olabilir
Elbet herkes ayni sekilde dusunmuyor olabilir ki oyledir imkani da evinde bakimi yapilamayabilir atalsr i in en azindan kktc de iyi bir bakim hizmeti alabilmek kaliteli ,yaslilarimizi degersiz hissettirmeyecek yerlere ihtiyac vardir
Yukarıda bahsettiğiniz özelliklerde bakım evleri olması çok önemli bir çalışma yaşam şartları çocukların yaşlılarına bakım konusunda sıkıntı yaşadıkları bir şekilde değişiyor. Yaşlıların kendi yaşıtları ile dostluk kurabilecekleri kaliteli ortamlar önemli. Ancak Türk kültürü aile büyüklerini sahiplenmeyi öğretiyor. Bu sevgi ve bağlılık da bence kıymetli. Bakım evleri dışında yaşlılara evlerine giderek hizmet verebilecek onların sosyalleşmesini sağlayacak zaman geçirebilecekleri sosyal tesisler ve kendi çaplarında üretim yapabilecekleri atelye çalışmaları(el işleri resim) entellektüel birikimlerini artırabilecek kurs seminerler ve en önemlisi kaliteli bir yaşlılık için bilinçlendirme çalışmaları çok faydalı olur ve KKTC de hiç yapılmamış bir yenilik olur diye düşünüyorum
Gerek ülkemizde yaşayan yaşlı bireylerin kaliteli hizmet alabilecekleri aktif yaşlılık geçirebilecekleri tesislere çok büyük ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Ayrıca ülkemiz yaşlı bakım konusunda sağlık turizmi açısından da çok büyük bir potansiyele sahiptir. Böylesi kaliteli yatırımların önü açık olduğu kanaatindeyim..
Böyle bir çalışma yaptığınız için çok teşekkür ederim.
Kıbrıs'ta bu konular ve yasaları geç kalınıyor. Olmaması bir ayıp!
Bence yaşlı insanları hastalıklarına göre ayırmak ve hiçbir zaman onları yalnız bir odada baktırılmamalıdır. Devamlı birileri olunca moralleri yüksek olur. Tek kişilik özel oda ancak bulaşıcı hastalığı olanlar için veyaz alzheimer safhasında olanlar için olur bence. Çünkü devamlı gözetim altında bulunmaları gerekir.
Bakıma muhtaç yaşlı veya çocuklar ile ilgili merkezlerin,devlet katkı payının büyük oranda yapılması gerektiği ve çok üst düzeyde titizlikle bilir kişiler tarafından kontrol edilmesi gerektiği düşüncesindeyim.ilgili kadroların personel,dr.,vs.ozel veya tuzel kesinlikle

çalışacak her bireyin lisanslı ve sevgi dolu bir kalbe sahip olan kişilerin tercih edilmesi görüşündeyim.
Bugünün emekçileri ilerisinin yaslilari olan bireylerin yasam refahı diger yas gruplarinda olduğu kadar önemlidir. Aynı duyarlılık ve hassasiyetin gösterilmesi herkesin boynunun borcudur
Huzur evinde önce hijyen. Sonra beslenme ve sonrasinda fizik tedavi gibi temel ihtiyaclarin en iyi sekilde karsilanmasi onemli. Guler yuz ihtiyaclari zamaninda ve yerinde karsilama . Sosyal aktivite hos vakit gecirmek icin tv etkinlik planlamasi. Gerekli.
Bugünkü kazancım yaşlılığımda devam etmeyecek. Eğer şanslı isem, sigorta emeklisi olabileceğim, ama çalıştığım yer sosyal sigortamı ödendiğim maaştan değil, çok daha düşük bir maaş üstünden yatırmakta olduğu için asgari ücreti zor bulacak bir maaş alabileceğim. Dolayısı ile bu maaşın tümü kendi bakımım için kullanılırsa, belki (!) yeterli olacaktır. Benim gibi hakları göz göre göre çiğnenmekte olan sigortalı emekçilerin yaşlılık zamanlarında çok ciddi finansal zorluk yaşayacakları kesindir.
Bakım +yasli+huzur evi kelimelerinin değişmesi gerektiği gorusundeyim.yasama ,hayata sevgiye dair kelimelerin kullanılmasını isterdim
Kktc'de yaşlıların kendi evinde bakılabilmesi için tutulan kişiler maalesef bir örgüte dönüşmüş durumda. Gerek ücret gerekse hizmet keyiflerine kalmış durumda. Hizmetlerinin karşılığının bol bol ödenmesine rağmen TÜM giderleri de hasta-yaşlı ailesi tarafından karşılanmakta. Sonuç olarak bayağı yüklü bir meblağ ödemek zorunda kalıyorsunuz.
Aplam bakıyor annemlerin evinde O ilgileniyor tüm ihtiyaçlarıyla ve masrafları falan O biliyor
Yaşlı bakımının devlet hüvencesi altında olması gerekir düşüncesindeyim.